In Memoriam**Pääkirjoitus – Editorial**

Olavi Koivukangas

Perttu Vartiainen

Alueellisen muuttoliiketutkimuksen tienhaarassa

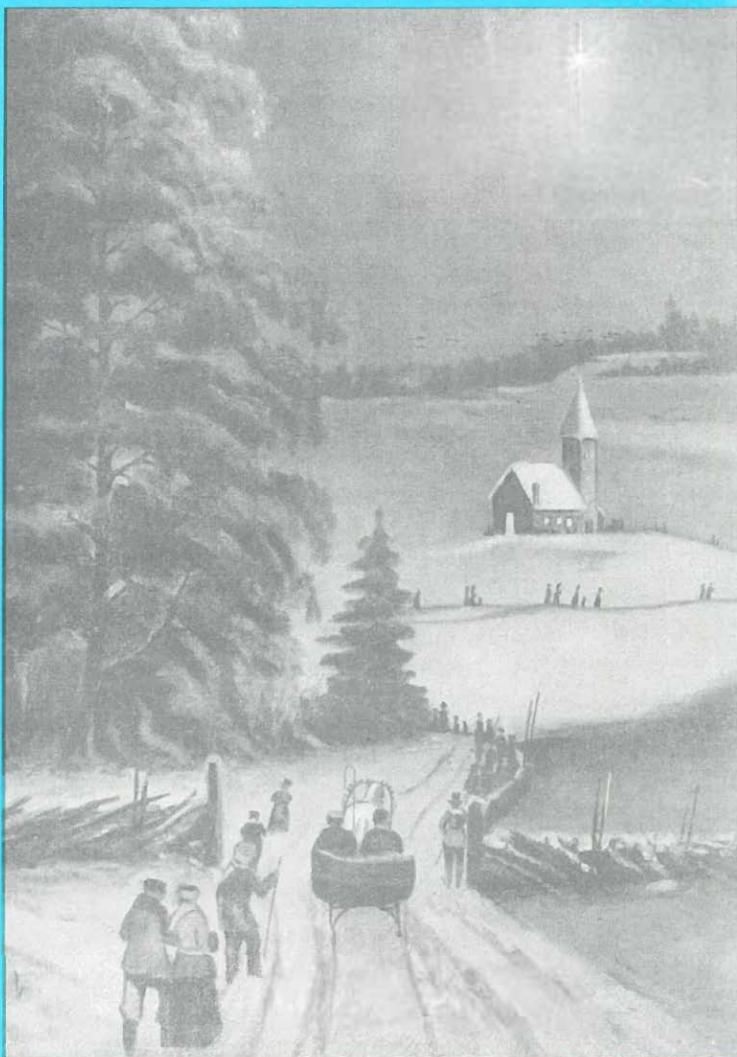
Keijo Virtanen

The Influence of Migration on Finnish Cultural Identity in the Twentieth Century

Elli Karjalainen

Muuttoliike sekä muuttajan tarpeet ja arvot

Ismo Söderling

Suomi ja Euroopan integraatio – paineitako rajoillemme?**Inkerin tutkimuksen seminaari
30. 3. 1989****Konferensseja – Conferences****Kirjat – Books – Böcker****Saapuneita julkaisuja –
Publications received****1989****SIIRTOLAISUUS****4****MIGRATION**

Siirtolaisuus – Migration

16. vuosikerta – 16th year

Siirtolaisuusinstituutti • Migrationsinstitutet • Institute of Migration
Piispankatu 3, SF-20500 Turku, Finland, Puh./Tel. (9)21-317 536

- *Päätoimittaja/Editor-in-Chief*: Olavi Koivukangas
- *Toimitussihteeri/Editorial Assistant*: Taimi Sainio
- *Toimittajat/Editors*: Maija-Liisa Kalhama, Ismo Söderling
- *Taitto/Lay-Out*: Anne Seppänen
- *Toimituskunta/Editorial Board*: Siirtolaisuusinstituutin hallitus/
Administrative Board of the Institute of Migration
- *Tilaushinta*: 30 mk/vuosi (4 numeroa), PSP Tu 495 90-3
- *Subscriptions*: Finland and Scandinavia 30 FMK,
other countries \$10 (4 issues)

Siirtolaisuusinstituutin hallitus/ Administrative Board of the Institute of Migration:

Apulaisprofessori *Tom Sandlund*,
Åbo Akademi, puheenjohtaja
Ylitarkastaja *Juhani Hakkarainen*,
Opetusministeriö, varapuheenjohtaja
Professori *Erkki Asp*,
Turun yliopisto
Vt. professori *Elina Haavio-Mannila*,
Helsingin yliopisto
Kauppatiet. lis. *Ruth Hasan*,
Turun kaupunki

Toiminnanjohtaja *Martti Häikiö*,
Suomi-Seura r.y.
Ulkoasiainsihteeri *Juha Knuuttila*,
Ulkoasiainministeriö
Neuvott. virkamies *Risto Laakkonen*,
Työministeriö
Rakennusneuvos *Raimo Narjus*,
Seutusunnittelun Keskusliitto
Ohjelmajohtaja *Aimo Pulkkinen*,
Väestöliitto

Henkilökunta/Staff:

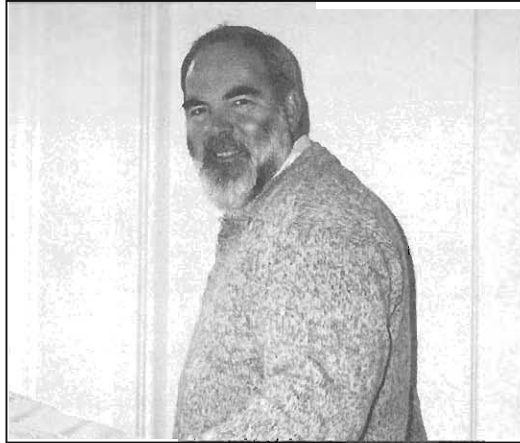
Olavi Koivukangas,
johtaja/Director
Ismo Söderling,
tutkimussihteeri/Research Secretary
Maija-Liisa Kalhama,
osastosihteeri/Departmental Secretary
Seija Sirkkiä,
toimistosihteeri/Bureau Secretary
Taimi Sainio,
vs. toimistosihteeri/Bureau Secretary
Anne Seppänen,
toimistovirkailija/Assistant Clerk

Tutkijat/Research Officers:
Rainer Grönlund, *Hannele Hentula*,
Kimmo Koiranen, *Jouni Korkiasaari*,
Susanna Kratz, *Merja Pitkäranta*
Leena Hastela,
tutkimusapulainen/Research Assistant
Siirtolaisrekisteri/Emigration Register:
Matti Kumpulainen,
toimistosihteeri/Bureau Secretary
Sirkka-Liisa Laurila
tallentaja/Computing Officer

Kansi: Joulu-Viesti 1957, s. 6

Cover: Joulu-Viesti 1957, p. 6

In Memoriam

Professor Robert F. Harney from the University of Toronto died on August 22, 1989, at the age of 50, of complications following a heart transplant.

Prof. Harney received his Ph.D. from the University of California at Berkeley and joined the Department of History at the University of Toronto. In 1976 he became the Founding President of the Multicultural Society of Ontario and guided its growth to an internationally respected center for ethnic archives and research. In 1979 he hosted the second Finn Forum conference in Toronto.

Robert Harney was a leading figure in the study of immigration history and ethnicity in North America, specializing in the history of Italian immigration to the USA and Canada.

He also traveled widely to conferences and as a lecturer, including visits to Finland and other Nordic countries. His contribution to the Finn Forum of 1984 in Turku, Finland, was especially outstanding.

Robert Harney is survived by his wife, Diana Ohlsson, and four well-educated children. We have lost a dear friend and a great scholar in the field of migration research.

Olavi Koivukangas

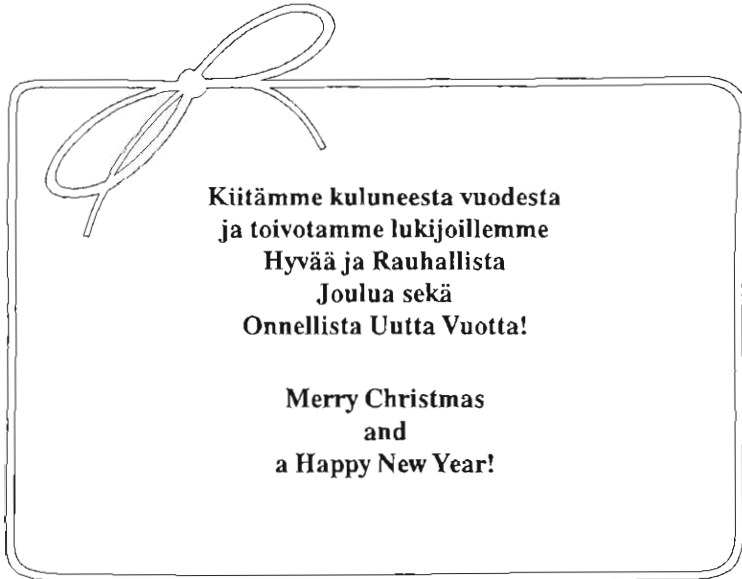
Of Language and Grandma Ekola

I remember going to Grandma's at Christmas,
practicing all the way there,
"Hyvää Joulua, Hyvää Joulua..."

I would say it first thing.
She would lead me into her bedroom
reeking of strange medicines,
reach into the bottom drawer of her dresser
bring forth a handful
of round pink peppermints
each with four x's pressed in the top,
put them in my hand, smile.

But there would be tears
running down her cheeks,
for I knew no more of her language than that.
She knew no more of mine.

(Marlene Ekola Gerberick: Taava Miina)

Olavi Koivukangas

Katset vuoteen 1992

Vuonna 1992 vietetään Kolumbuksen Amerikkaan saapumisen 500-vuotisjuhlaa. Genovalaisen merenkulkijan tavoitteena oli Espanjan kuninkaan toimeksiannosta purjehtia Intiaan, mutta hän saapuikin uudelle mantereelle.

Mutta kauan ennen Kolumbuksen päiviä legendaariset viikingit olivat löytäneet tämän mantereen, jota myöhemmin nimitettiin Amerikaksi. Vuonna 1000 Leif Erikson ajautui Norjasta Grönlantiin purjehtiessaan kaukaiseen läntiseen maahan ja nousi maihin L'Anse aux Meadowsissa New Founlandissa kutsuen paikkaa "Viinimaaksi". Mahdollisesti kaksi Leif Eriksonin miehistön jäsentä, Finnboge ja Thorfinn, olivat ainakin osaksi suomalaisista syntyperää.

Espanjalaisten jälkeen ruotsalaiset ja suomalaiset uudisasukkaat saapuivat Pohjois-Amerikkaan ensimmäisten eurooppalaisten kansallisuuksien joukossa. Vuosina 1638–55 Ruotsilla oli hallussaan oma siirtokuntansa Delaware-joen varrella. Nykyinen Philadelphian kaupunki sijaitsee suurelta osalta suomalaisten uudisraivaajien mailla.

Myöhemmin 1800-luvulla alkaneen joukkosiirtolaisuuden aikana lähes 3 miljoonaa pohjoismaalaista siirtolaista muutti Yhdysvaltoihin ja Kanadaan. Nämä siirtolaiset – samoin kuin miljoonat muut eurooppalaiset tulijat – saapuivat useimmiten New Yorkin edustalla sijaitsevan Ellis-saaren vastaanottoaseman kautta, joka aloitti toimintansa vuonna 1892. Niinpä vuotta 1992 tullaankin viettämään tämän "Uuden maailman portin" 100-vuotisjuhlaa mm. avaamalla entinen vastaanottoasema siirtolaismuseoksi. Tällä hetkellä noin 12 miljoonaa ihmistä Yhdysvalloissa on pohjoismaalaisten siirtolaisten jälkeläisiä.

Euroopan puolella vuonna 1992 tapahtuvasta toiminnasta mainittakoon siirtolaismuseon avaaminen Bremerhavenissa, jonka kautta miljoonat Keski- ja Itä-Euroopasta tulleet siirtolaiset aloittivat matkansa yli Atlantin.

Vuosi 1992 tulee olemaan tärkeä Euroopan yhdentymiskehitykselle. Tavoitteena on, että tuolloin EC:n ja EFTA:n väliset neuvottelut olisivat edenneet vaiheeseen, jolloin 18 maan osalta pääoman, työvoiman, tavaroiden ja palvelusten liikkuminen olisi vapaata. Tämä tulee olemaan suuri haaste koko suomalaiselle yhteiskunnalle, sen talouselämälle ja kulttuurille.

Vuotta 1992 tullaan viettämään myös Suomen itsenäisyyden 75-vuotisjuhlavuotena sekä kotimaassa että ulkomailla. Erityistä huomiota tuliaan kiinnittämään ulkosuomalaisiin; vuosi onkin nimetty otsakkeella "homecoming year". Tavoitteena olisi saada ulkosuomalaiset ja heidän jälkeläisensä vierailemaan Suomessa. Äskettäin Tanskassa pidetyssä pohjoismaisten siirtolaisuusinstituuttien yhteistyökokouksessa sovittiin, että IV pohjoismainen Australian ja Uuden Seelannin siirtolaisuuden konferenssi pidetään Aalborgissa 4.–6.7.1992 myös teemalla "homecoming".

Tähän liittyy myös Siirtolaisuusinstituutissa v. 1989 aloitettu siirtolaisrekisterin luominen. Tavoitteena on kerätä passi- ja matkustajaluetteloista sekä muista lähteistä tiedot ennen toista maailmansotaa lähteneistä siirtolaisista. Rekisteri palvelisi sekä varsinaista siirtolaisuustutkimusta että sukututkimuksesta kiinnostuneita. Myös muissa pohjoismaisissa on käynnissä samanlaisten atk-pohjaisten siirtolaisrekisterien luominen. Työ on hidasta ja siksi olisi tehtävä kaikki mahdollinen, että jo vuonna 1992 siirtolaisrekisteri pystyisi palvelemaan myös siirtolaisten jälkeläisiä sukuperiensä selvittelyssä, jotta *homecoming* voisi johtaa myös *family reunioniin*. On ollut upea kokemus todistaa, kuinka esim. Australiaan kauan sitten muuttaneen suomalaisen jälkeläiselle on avautunut aivan uusi maailma ja kulttuuri sen jälkeen, kun yhteydet on luotu suvun Suomessa olevaan perusrunkoon.

Looking Towards 1992

In 1992, the quincentennial will be celebrated of Columbus' arrival in the Americas. Sailing at the commission of the King of Spain to find a new route to the East Indies, this seafarer from Genoa had in fact discovered the New World.

Long before Columbus, however, the legendary Vikings had already reached the land later to be named America. In the year 1000, Leif Erikson, en route from Norway to Greenland, made landfall far to the southwest at L'Anse aux Meadows, Newfoundland, and named the place "Vinland". It is possible, moreover, that two of Erik's crew, Finn-boge and Thorfinn, were at least partially of Finnish origin.

Among the early European settlers to arrive in North America in the wake of the Spanish came the Swedes and the Finns. From 1638-55, Sweden had her own colony, on the banks of the Delaware River, and the present-day city of Philadelphia is largely situated on land cleared by Finnish pioneers.

Subsequently, in the mass migrations of the 19th century, almost three million Nordic settlers moved to the United States and Canada. These immigrants, like millions of others from Europe, mostly made their landfall at the immigration offices on Ellis Island off New York, which were opened in 1892. The centennial of this "Gate of the New World" is therefore also to be celebrated in 1992, when the former reception offices for immigrants will be opened as an migration museum. There are at present some twelve million people in the United States descended from Nordic settlers.

On the European side of the Atlantic, an event scheduled for 1992 is also the opening of an emigration museum at Bremerhaven, where millions of migrants from Central and Eastern Europe set sail for the New World.

1992 will also be a vitally important year in the process of European integration, for it is the intention that by that time the negotiations between the European Community and EFTA should lead to the free movement of capital, labor, goods and services within their

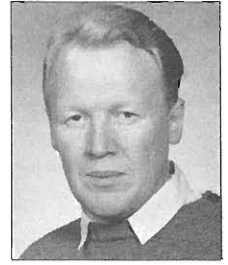
18 member countries. This represents a major challenge to Finnish society, the Finnish economy and Finnish culture.

In addition, 1992 will see the celebration both within Finland and abroad of the 75th anniversary of Finland's independence. Special attention is to be paid to people of Finnish origin living abroad, and it is hoped that this "Homecoming Year" will bring many Finnish emigrants and their descendants home to visit Finland. Similarly, at the recent meeting in Denmark to coordinate the work of the Nordic migration institutes, it was agreed that the IV Nordic Conference on Migration to Australia and New Zealand, to be held at Aalborg, Denmark, on 4-6 July 1992, should focus on the theme "homecoming".

During 1989, work has been started at the Institute of Migration on the compilation of the Register of Migrants, which is intended to collate data on Finnish emigrants up to the Second World War, using passport registers, passenger lists, and other sources. The Register is intended to serve both migration research and genealogical enquiries. Similar computerized migration databanks are also being initiated in other Nordic countries. The task is a slow one, however, and it will therefore require a major effort to ensure that by 1992 the Migration Register will be available to assist visiting Finnish migrants and their descendants in tracing their families, so that their Homecoming can also be a Family Reunion. It has been an exciting experience to see how the present-day descendants of Finns who migrated long ago to Australia, for instance, have gained access to a completely new world and culture, once new links have been forged with their original family in Finland.

Perttu Vartiainen

Alueellisen muuttoliiketutkimuksen tienhaarassa

Kirjoitukseni on jatkoa maassamuuttotutkimuksen suomalaista kehityslinjaa luodanneelle laajemmalle artikkelille (Vartiainen 1989a), jonka argumentaatiota tässä yritän paitsi tiivistää, myös hie-man viedä eteenpäin. Kun puhun nyt muuttoliikkeestä enkä vain maassamuutosta, on sillä tietty tarkoituksensa: muuttoilmiön monitasaisuuden vuoksi tavanomainen rajanveto siirtolaisuuden ja maassamuuton välille ei ole välttämättä perusteltu. Toisaalta muuttoilmiö kaikessa laveudessaan on varsin jäsentymätön sidos jollekin yleiselle muuttoliiketutkimuksen traditiolle. Siksi rajaudun tässä tiettyyn tutkimukselliseen – nimitettäköön sitä yhteiskuntatieteelliseksi aluetutkimukseksi – perspektiiviin, jossa muuttoliikettä tarkastellaan alueellisena, mutta samalla yhteiskunnallisena ilmiönä kytköksenään alueellisen kehityksen mekanismit aluejärjestelmän eri tasoilla.

Muuttoliiketutkimuksen paradoksi

Aiemman artikkelini lähtökohtana oli näkemys suomalaisen maassamuuttotutkimuksen tulemisesta eräänlaiseen tiensä päähän, mitä yritin havainnollistaa Tervamäen (1987) ja Söderlingin (1988) väitös-

kirjojen metodologisella arviolla. Tästä loogisesti seuraavaan ”paradigmaattiseen” uudelleenorientaatioon hain vauhtia ns. (kriittis-)realistisesta tieteenfilosofiasta tukenani lähinnä englantilaisen maantieteilijän *Andrew Sayerin* (esim. 1984, 1982) tuotanto.

Realistista argumentaatiota voi pitää monella tapaa terveen mukaisena, mutta juuri tuossa näennäisessä yksinkertaisuudessaan erityisen purevana suomalaista maassamuuttotutkimusta ohjanneisiin skientistisiin normeihin ja menettelytapoihin nähden. Se pakottaa meidät perimmäisiin metodologisiin asetelmiin, kuten ”missä mielessä muuttoliike on mielekäs käsitteellinen kokonaisuus, vai onko se sitä lainkaan?”. Sayeriin (1984, 126–7) viitaten *muuttoliike* näyttääkin olevan mitä tyypillisimmin kaoottinen käsite eli vahingollinen abstraktio, joka mielivaltaisesti jakaa jakamattoman (esim. asunnon hankinnan naapurikunnan puolelta muista paikallisten asuntomarkkinoiden prosesseista) ja/tai liittää toisiinsa yhteen kuulumattoman ja epäoleellisen (esim. yhteisen ensiasunnon hankinnan naapurikunnan puolelta työmarkkinoiden makroprosesseihin). Muuttoliiketutkijat pitävät muuttoilmiötä ikään kuin itsestäänselvänä teoretisoinnin ja empiirisen tutkimuksen kohteena. ”Teoria” ymmärtyy alueellisessa muuttoliiketutkimuksessa mitä tyypillisimmin jonain annettuna – alkuluvuissa

Dosentti Perttu Vartiainen toimii lehtorina Joensuun yliopiston maantieteen ja aluesuunnittelun laitoksella.

kerta toisensa jälkeen referoituna – kehikkona, johon empiiristä aineistoa yrittään sovittaa, sen sijaan, että teoreettisen tarkastelun päämääränä olisi ns. normatiivinen eksplisointi, so. käsitteellisen perustamme jatkuva kriittinen tarkastelu (Sayer 1984, 49 ja 76). Kuitenkin, mikäli tähän kriittiseen käsitteellistämiseen emme tietoisesti pyri, jäävät työskentelyämme ohjaamaan välttämättä enemmän tai vähemmän arkiajattelun mukaiset käsitteelliset fiksaatiot.

”Teorian” esittäminen näyttäytykin empiirisen tutkimuksen tekijöille usein pelkkänä rituaalina. Tutkimuskäytännössä **asuinpaikan** ja sen **vaihdoksen** luonnetta pohjustavan käsitteellisen pohdinnan korvaa helposti yksinkertainen, formaaleihin kriteereihin perustuva operationalismi. Tällöin huomiota kiinnitetään yleensä vain asunnon vaihdoksen ajalliseen ja alueelliseen kohdentumiseen – määritelmällisesti tyyliin: asunnon pysyväisluonteinen vaihdos kunnasta toiseen (niin kuin se henkikirjoituksessa tulee todetuksi). Noita asuinpaikan vaihdoksia tarkastellaan tavanomaisesti hallinnollisen – kunnat/läänit/valtiot – aluekehikon mukaisesti perushahmonaan tutkimusalueen sisäiset ja/tai ulkoiset muutot. Tutkimuksen varsinaisena päämääränä on sitten löytää empiirisiä säännönmukaisuuksia tuosta käsitteellisesti epämääräisestä muuttoliikkeestä itsessään tai siihen ulkokohtaisesti (edelleen Sayerin 1984, 82 käsite-erittelyä) suhteutetuista muista tilastollisista variaabeleista. Mutta eteneekö tiedostusprosessimme tästä sen syvemmälle, vaikka suomalaisten muuttovirrat kartoitettaisiin aina uudestaan ja uudestaan mahdollisimman kattavasti, ideaalisesti kylittäin/kaupunginosittain ja vaikka kuukausittain?

Sitten behavioraalisen lähestymistavan kukoistuskauden muuttoliiketutkimus onkin ajautunut jonnekin yhteiskuntatieteellisen aluetutkimuksen periferiaan (Varti-

ainen 1989b). Erityisen silmiinpistävää on sen puuttuminen niiltä aluetutkimuksen keskeisiltä kansainvälisiltä foorumeilta, joiden herättämää yleistä mielenkiintoa ilmentää meilläkin orastava keskustelu paikallisuudesta, uudelleenrakenteistumisesta, joustavasta tuotannosta, keskiluokkaistumisesta, jne. (esim. *Yhteiskuntasuunnittelu* 2/1989). Kaikessa ”postmodernissa” avartumisessaan tuo keskustelu uusintaa kuitenkin yhä ekonomistisia juuriaan. Muuttoliike näyttää sen näkökulmasta helposti toissijaiselta seurannaisilmiöltä. Itse uskon kuitenkin vakaasti, että mikäli tahdomme tulkita noiden yhteiskunnallis-maantieteellisten muutosten inhimillisiä merkitysrakenteita entistä syvemmältä, niin kysymyksen asuinpaikan vaihdoksista kuin myös eri paikkakuntien demografisen perustan muutoksista soisi nousevan lähitulevaisuudessa kohti aluetutkimuksen ydinalueita ja myös vakavan käsitteellisen pohdinnan kohteeksi. Itse konkreetin muuttoliiketutkimuksen näkökulmasta eräitä tämän suuntaisia avauksia on jo tunnistettavissa (esim. Fielding 1985 ja 1989, Clark 1987). Oleellista tällöin voisi olla yhtäältä tarkentaa väestökehityksen ja erityisesti muuttoliikkeen **rakenteellista** ehdollistumista ja vastaavasti asuinpaikan valinnan autonomisuuden astetta suhteessa talouden uudelleenrakenteistumiseen sekä toisaalta eritellä rakenteellisten muutosten generoiman muuttoliikkeen **sosiokulttuurisia** erityispiirteitä ja inhimillisiä **merkityssuhteita**.

Käsitteellisen spesifioinnin ulottuvuuksia

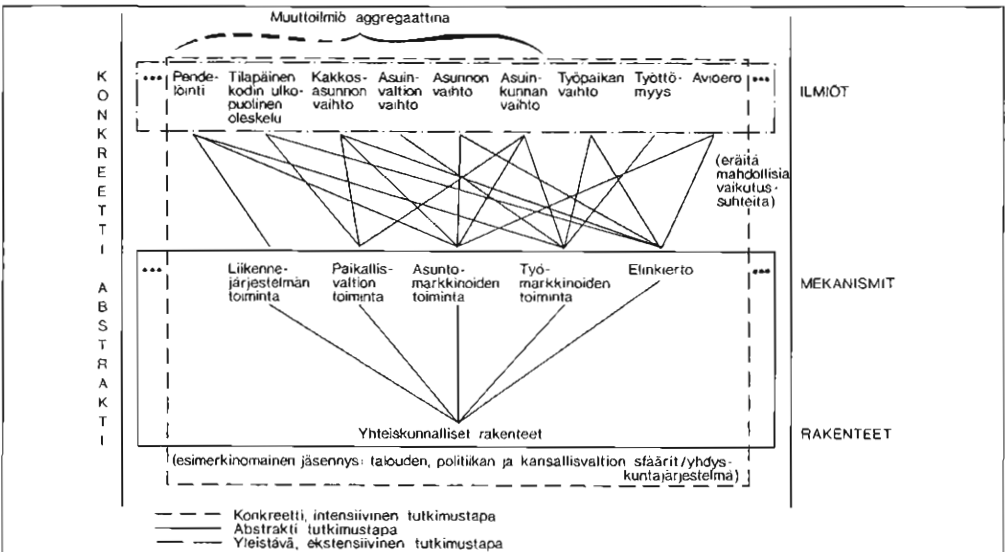
Vahvasti aiemman artikkelini (Vartiainen 1989a) sanomaa tiivistäen: rakenteellisen ehdollistumisen tarkastelun sijasta suomalainen alueellinen muuttoliiketutkimus on tyytynyt (pääsääntöisesti) tilastollisten yhtäläisyyksien ja jopa trivialiteettien totea-

miseen, kun taas sosiaalisten/inhimillisten erityispiirteiden ja merkityssuhteiden tarkastelu vaatisi tavanomaista survey-tutkimusta syvällisempää metodista otetta. Tässä olen valmis asettumaan myös itse kritisoitavien joukkoon (Vartiainen 1989b, tapaustutkimusosa).

Alueellisen muuttoliikkeen mahdollista kenttää jäsentäviä tutkimuksellisia asettelmia olen havainnollistanut Sayerin (1984, 215) inspiroiman metodologisen tasoerittelyn avulla (kuva 1). Sen termein suomalaisen alueellinen muuttotutkimuksen traditio on kehittynyt ilmeisen yksipuolisesti ”ekstensiivisen” tutkimustavan mukaisesti, jolloin lähtökohtana on ollut mahdollisimman laajapohjainen (edustava ja pikkutarkka) muuttoliikematriisi ja (erityisesti sosiaalitutkimuksessa) mahdollisesti sen kanssa yhteisvarioiva ”riippumattomien muuttujien matriisi” pyrkimyksenä löytää tästä joukosta formaaleja samankaltaisuuksia ja edelleen erilaisia taksonomisia ryhmiä (Sayer mt., 222). Itse ”muuttoliikkeen” haarukkaan eivät näytä tarttuneen myöskään sellaiset, myös tilastojalle pään vaivaa aihe-

uttavat, mutta erityisen mielenkiintoiset ryhmät kuten kaksoisasujat tai tilapäiset muuttajat – hallinnollisten rajojen aiheuttamista tilastovääristymistä puhumattakaan. Mutta eikö tutkijain yksi rooli olisi problematisoida juuri tilastointikäytäntöjä (muuttoliikkeeseen liittyviä hallintokäytäntöjä ylipäättään), eikä vain tyytyä niiden käyttäjäksi?

Itse näkisin ekstensiivisen tutkimuksen arvon ensisijaisesti eksploraatioissa, uusien piirteiden ja muuttotyyppien haussa, mistä sitten voitaisiin edetä intensiivisempään tutkimustapaan. Akateemisen intressin ohella ekstensiivinen tutkimustapa vastaa toki myös monia ajankohtaisia hallinnollisia selvitystarpeita. Tässä mielessä näen esim. Söderlingin (1983) perusselvityksen maanläheisyydessään monella tapaa hänen väitöskirjaansa (Söderling 1988) antoisampana (Vartiainen 1989a, 9). Nythän ekstensiivinen metodi akateemisen tutkimuksen eräänlaisena dogmina johtaa helposti ”tyhjän yleisiin” yleistyksiin, mistä esimerkkinä on Tervämäen (1987) työn erästä perusajatusta mittaava valtakunnallinen invarianssi: keskusvoimakkuuden ja

Kuva 1. Muuttoliikkeen käsitteellinen yhteys ja erilaiset tutkimustavat

poismuuton välinen positiivinen korrelaatio (emt., 29). Sen takana on toki aivan ilmeisesti koko joukko erilaisia ja yhdyskuntaspesifejä prosesseja, kuten yhtäältä asunnon- ja työpaikkojen vaihdon vilkkaus keskusalueilla, toisaalta ”suuren muuton” tietynlainen jatkuminen ns. syvällä maaseudulla ja sittemmin deindustrialisaation vaikutukset tietyn tyyppisillä teollisuuspaikkakunnilla. Edelleen syvän maaseudun alhaisen poismuuton taustalla on tavallaan liikkuvuuden kääntöpuoli: jäljelle jäävän väestön – kuten työmarkkinoilta syrjäytyneiden ja vanhusten – vahva paikallinen sidos (Rannikko 1986, 124–5). Teoreettisesta näkökulmasta taas voidaan kysyä, missä määrin perinteinen keskuspaikkateoria todella luo pohjaa keskusjärjestelmän ja muuttoliikkeen keskinäisyyttä jäsentäville rationaalisille abstraktioille (Sayer 1984, 127)?

Varsinaista (ideaalisesti) intensiivistä muuttotutkimusta, jossa lähtökohtana on spesifien muuttoprosessien toimija- ja kontekstispesifi tutkimus ja päämääränä substantiaalisten yhteyksien ja ns. kausaalisten ryhmien tarkastelu (Sayer 1984, 222), ei meillä ole juurikaan edistetty, varsinaisesta muuttoliikkeen kokonaisvaltaista käsitteellistä pohjaa luotaavasta abstraktista tutkimustavasta puhumatta. Tervämäen (1987) ja Söderlingin (1988) väitöskirjojen positiivisena intentiona näen kylläkin muuttoilmiön **monitasoisuuden** jäsentämisen (tosin kapeasti maan sisäiseen, kuntien väliseen muuttoon viitaten). Tervämäen työssä monitasoisuus jäsentyy kuitenkin kapeana – yhteiskunnallisista suhteista irtirepäistynä – alueellisuutena, kun taas Söderlingin lähtökohta on kapeasti sosiaalinen monitasoisuuden viitatessa hänellä jotensakin mekanistiseen yksilö/alue/yhteiskunta erotteluun; ”mekanistiseen” esim. uudemman rakenteistumisteoreettisen (Giddens 1979) käsityksen valossa.

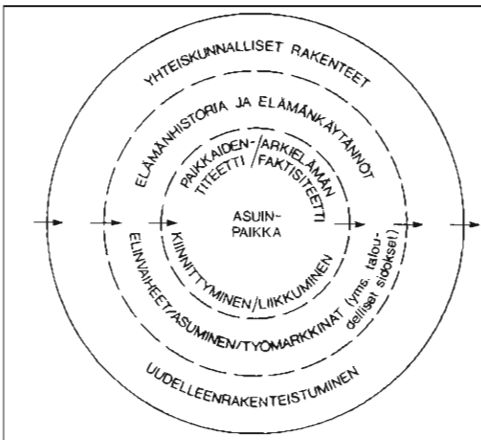
Juuri nyt näkisin tärkeäksi ”muuttoliikkeen” eri muotojen ja niiden sosiaalisten kytkösten takana olevien (samalla itse muuttoprosesseissa uusiutuvien) mekanismien spesifiointin. Tätä olen yrittänyt alustavasti havainnollistaa kuvioiden 2 ja 3 avulla. Niissä olen tarkentanut muuttoilmiön monitasoisuuden ideaa yhtäältä inhimillisen todellisuuden metodologisen jäsentämisen, toisaalta aluejärjestelmän konkreetin hahmotuksen suuntaan. Tässä yhteydessä käsitteellistän muuttoliikettä primaarisesti alueellisena prosessina, jolloin alueellisuus saa eräänlaisen kaksoismerkityksen, vaikka painotettava on heti kahden esitettävän näkökulman keskinäistä täydentävyyttä.

Muuttoliike alueellisena prosessina I: kiinnittymisen ja liikkumisen dialektiikka

Muuttoliike ilmentää koko inhimillisen elämän erästä geografista perusasetelmaa: mahdollisuutta liikkua ja liikuttaa vasta kohtanaan alueellinen kiinnittyminen. Muuttotapahtumassa vaihtuva maantieteellinen sijainti ei ole mikään inhimillisesti merkityksetön fyysisen tilan, vaan perustavaa laatua oleva elämis-/sosiaalisen tilan määre. Elämistilan keskukseksi voidaan ymmärtää viime kädessä koti (Vartiainen 1981, 158–9), jolloin muuttoliike käsitteellistyy vastaavasti **kodinvaihtona**. Paikallisen kiinnittymisen (kodin/paikan) ja potentiaalisesti aina globaalin liikkuvuuden (ulottuvuuden) välinen suhde jäsentyykin humanistis-eksistentiaalisen maantieteen piirissä yhtenä keskeisenä inhimillisen olemisemme – **asumisemme** merkityksessä ”dwelling”-määreenä (esim. Buttimer & Seamon 1980). Tätä humanistis-eksistentiaalisen maantieteen potentiaalista kontribuutiota ei näydetä juurikaan reflektoidun muuttoliikespesialistien joukossa (asetelmallisesti vrt. Andersson 1981).

Itse asiassa jo muuttoliiketutkimuksen eräs vakiotypologia, pakko-/tavoitemuuto, heijastaa tätä asetelmaa ilman, että sille olisi ylipäättään jäsenetty kovinkaan syvälle käsitteellistävää tulkintaa. Toisaalta aktiivin työvoimapolitiikan, rakennemuutoksen hallinnan tms. nimissä työvoiman alueellisen liikkuvuuden edistäminen – ja edelleen siitä seuraava juurettomuuden tms. ongelmiin viittaava vastareaktio – on noussut yhdeksi keskeiseksi yhteiskuntapolitiikan, muttei juurikaan tutkimuksen, teemaksi. Näissä asetelmissa kohtaammekin muuttoliikkeeseen liittyvän keskeisen sosiaalisen jännitteen yhtäältä yhteiskunnallisena/inhimillisenä **mahdollisuutena**, toisaalta **ongelmana**.

Eksistenssin tai rakenteiden näkökulmat itsessään jäävät auttamatta yksipuoliseksi muuttoilmiön hahmotusperustoiksi. Kuvan 2 asetelmassa oleellista onkin noiden eri metodologisten tasojen läpi käyvä tarkastelu. Meidän ”oman” (yksilöllisen) ja meille ”ulkoisen” maailman keskeisenä välitystasona voidaan pitää sosiaalista, elämänhistorian ja elämäntapojen kautta avautuvaa tarkasteluhorisonttia, jossa jäsentyvät keskeiset muuttoliikettä välittä-

Kuva 2. Muuttoliikkeen monitasoisuus: metodologinen jäsenysyritys

mästi ehdollistavat yhteiskunnalliset mekanismit; ks. esimerkkiäni ”vastakaupungistumisen” ja ”maallemuuton” tulkinnasta (Vartiainen 1989c, 219–221). Noiden mekanismien taustalla olevaa rakenteellista horisonttia taas voidaan ainakin heuristisesti jäsentää ns. (tuotannollisen) uudelleenrakenteistumisen käsittehorisontista lähtien (Vartiainen 1988, 43–68). Esimerkinomaisesti, viimeaikaisen suomalaisen todellisuuden näkökulmasta, uudelleenrakenteistuminen voisi viitata maaseudun tuotantomuotojen muutoksen, deindustrialisaation, tietoteollisen tuotantomuodon eriytymisen, hyvinvointivaltion rakentumisen, keskiluokkaistumisen ja uuden kansainvälisen työnjaon kehkeytymisen kaltaisiin prosesseihin, joilla kaikilla on ollut aivan ilmeisiä kytköksiä muuttoliikettä ehdollistaviin – ja muuttoliikkeessä ehdollistuviin – mekanismeihin.

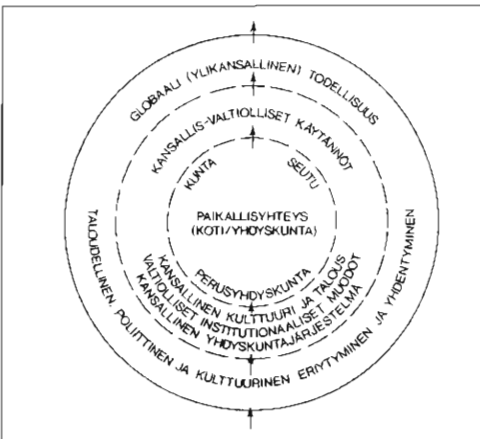
Muuttoliike alueellisena prosessina II: alue- ja yhdyskuntajärjestelmä asuinpaikan sidoksena

Jo näissä esimerkeissä kierrymme alueellisuuden toiseen (periaatteelliseen) merkitykseen: muuttoliikkeeseen alueellisessa rakenneyhteydessään. Ekstensiivisen metodin normeeraamassa empiirisessä tutkimuksessa muuttoilmiötä lähestytään tavanomaisesti erilaisten alueaggregaatioiden – muuttoilmiön volyymin ja piirteitä summaavien ”alueiden” – kautta. Sitä oleellisempaa olisi kuitenkin ymmärtää alueellisuus kontekstuaalisessa mielessä, so. yhteiskunnan monitasoisista alueellista organisoitumista vasten. Sen rakenteellisena peruselementtinä voidaan pitää yhdyskuntaa, joka itsessään on monitasoinen perusyhdyskuntien (kylien, kaupunginosa-ten tms.), hallinnollisten yksiköiden (kuntien) ja toiminnallisten kokonaisuuksien (seutujen) muodostama kompleksi (Vartiainen 1988, 21). Tästä näkökulmasta

”muuttoliike” voidaan käsitteellistää **yhdykskunnanvaihtona**.

Kuvan 3 asetelma pohjautuu muissa yhteyksissä tarkemmin perustelemaani käsitykseen alue- ja yhdyskuntajärjestelmän perustasoista (esim. Vartiainen 1989d). Asuinpaikkaan viitattaessa muuttoliike suhteutuu aina tavalla tai toisella paikalliseen – jokapäiväisen elämämme ja elinympäristömme – yhteyteen, vaikka etenkin siirtolaisuudessa ”koti” saa konkreettisesti monitasoisen, kotimaahan ja mahdollisesti ”globaaliin kotiin” viittaavan merkityssisällön. Näin alueellisen muuttoliiketutkimuksen varsinaisena ytimenä voidaan pitää paikallisperusteista analyysia kiinnekohtanaan yhtäältä paikallisten asunto- ja työmarkkinoiden, toisaalta sosiaalisen (ja ympäristöllisen) kiinnittymisen mekanismit. Paikallisperusteisen tarkastelun rinnalla meidän on tietenkin syytä muistaa monitasoisen tarkastelun metodologinen kääntöpuoli: paikallinen yhteys on periaatteessa aina – jopa määritelmällisesti ”paikallismuuttoa” tarkasteltaessa – suhteutettava kansallisiin ja globaaleihin kehityskuluihin.

Oleellista tässä – sanoisin prosessuaalisissa – lähtökohdassa on ero tavan-

Kuva 3. Muuttoliikkeen monitasoisuus: aluejärjestelmän hahmotusyritys

omaiseen aluekeskeiseen muuttoliiketutkimukseen. Siten myöskään paikallisuutta ei tule suoraan palauttaa operationaalisesti määriteltyyn territoriaaliseen päivitäisalueen tai (spesifimmin) työssäkäyntialueen käsitteeseen. Esimerkiksi merkittävä osa formaalisti määritetyistä ”lyhyen matkan muutoista” (päärajauskriteerinä vaikkapa 25 km kuten Tervamäellä 1987, 73) liittyyne tietyissä muuttoilmion kannalta oleellisissa elinvaiheeryhmissä keskeisesti työmarkkinaperusteiseen muuttoon (esim. usein kaupunkiin muuttavien nuorten tapauksessa), kun taas sen vastinpariin, ”pitkän matkan muuttoihin” sekoittuu helposti esim. maaseutu- tai pikkukaupunkihakuisen kehityksen kannalta kiintoisia asumisperusteisen muuttoliikkeen erityistapauksia. Näin elinvaiheeryhmien tms. sosiaalisten määreiden suhteen käsitteellistyvät muuttoliikkeen ”ympäristöhakuiset” ja ”keskushakuiset” elementit muodostavat jo saman ”päivitäisalueen sisällä” kompleksin, jonka olennaisia piirteitä fyysis-spatiaalinen kieli ei riitä kuvaamaan.

Yhdyskuntapohjainen tarkastelu vaatii siten ”muuttoliikkeen” tavanomaisessa määrittelyssä annetunkaltaisen kunta-abstraktion hajoittamista. Esimerkiksi jonkun kunnan keskusalue, kunnan alueelle sijoittuva ns. satelliittitaajama ja edelleen kunnan syrjäisemmät osat voivat kytkeytyä kukin ratkaisevasti eri tavoin sekä paikalliseen, kansalliseen että globaaliin (tai rajatumminkin ylikansalliseen) muuttoliikesysteemiin. Supralokaalisen muuttoliikesysteemin kannalta viiteyhteytenä tässä esimerkissä voisivat olla vaikkapa kirkonkylälle, maakuntakeskukselle ja ns. syväälle maaseudulle tyypilliset työmarkkinamekanismit, kun taas paikallismuuton erityispiirteiden voidaan olettaa heijastavan tässä eri perusyhdykskuntien spesifiä seudullista asemaa lähinnä asuntomarkkinoiden kautta.

Erityisesti formaaliin spatiaaliseen tarkasteluun vihkiytyneiden muuttoliiketutkijoiden taipumuksena on ollut pitää itse tutkimusasetelman hahmotusta lähinnä teknisenä kysymyksenä. Näin on suhtauduttu myös "alueen" käsitteeseen, jossa ratkaisuksi on löydetty vanha (korologinen) käsitys alueesta ikään kuin vain harkinnanvaraisena yleistämisen apuvälineenä. Tällöin myöskään se, että kuntaa pidetään keinotekoisena alueena, ei ole tutkimuksen kannalta mikään ratkaiseva ongelma. Mutta jos ymmärrämme alueellisuuden sosio-spatiaalisenä määreenä, niin onko näin — edes kunnan kohdalla? Substantiaalisessa mielessä — jäsennettynä esim. yhteiskuntamaantieteen uudemmas- ta keskustelusta tutusta paikallisvaltioteoreettisesta horisontista käsin — kunnan tai kuntajärjestelmän merkitys ei ole suinkaan olematon etenkin lähimuutossa. Tähän liittyy kiinteästi myös ajankohtainen kuntaliitoskeskustelu. Muuttoliike, nimenomaan erilaisille muutoksille herkimpanä väestönmuutoksen komponenttina, näyttää olevan monella tapaa jopa yksi kuntien toiminnan pääindikaattoreista. Tähän saakka väestön määrään keskittynyt muuttopolitiikka on saanut etenkin kasvukunnissa entistä selvemmin myös laadullisia piirteitä eli kunnat pyrkivät entistä suuremmin myös muuttajien — yrittäjien, osaavien tietoammattilaisten, varakkaiden eläkeläisten jne. vs. vähätuloisten, sosiaalipalvelujen käyttäjien jne. — tietoiseen sosiaaliseen valikointiin.

1990-luvun alueellisen muuttoliiketutkimuksen tienhaarassa

Sitä (akateemisen) alueellisen muuttoliiketutkimuksen tienhaaraa, jolle tässä luonnostelemallani "metodologis-kognitiivisella kartalla" olemme joutuneet, luonnehtii seuraava valinta: jatkammeko aluekeskeisen ja keskiarvoisen, olkoonkin

kuinka pikkutarkan ja mahdollisesti ulko-kohtaisesti "teoretisoivan", kuvailun tiellä vai pyrimmekö muuttoliikkeen nykyistä (A) kontekstuaalisempaan ja (B) toimijakeskeisempään tarkastelutapaan? **Kontekstuaalisuudella** tarkoitan tässä lähestymistapaa, jossa muuttoliikettä tarkastellaan yhteiskunnan ja erityisesti alue- ja yhdyskuntajärjestelmän rakenteistumisen kokonaisuudesta käsin. Temaattisesti se voisi aktualisoitua muuttoliikkeen tarkasteluna yhtäältä (A1.) syrjäytymisen, eläkkeelleiirtymisen, nuorten työ- ja asuntopaikoille asettumisen, keskiluokkaisuutuksen, uusyrittäjyyden, reaaliosialismin kriisin, kansallisvaltioiden taloudellisen ja etnisen perustan järkkymisen tms. sosiaalisten prosessien, toisaalta (A2.) erityisten yhdyskuntarakenteellisten kehityskulkujen (näistä yksityiskohtaisemmin ks. Vartiainen 1989d) yhteydessä, ei niinkään muuttoliikkeenä "tyhjän yleisenä" kategoriana. **Toimijakeskeisyydellä** taas tarkoitan yhtäältä (B1.) itse muuttajien — taas spesifisti esim. uramuuttajien, maallamuuttajien tms. — tarkastelua elämismääntymisestä ja rakenteistumisteorian perspektiiveistä käsin, toisaalta (B2.) muuttoilmiön tarkastelua erilaisten yhteiskunnallisten agenttien (kuten kuntien, rakennuttajien, tuotannollisten yritysten jne.) intressien ja toimintatapojen kannalta. Metodisena ideaalina voisi tällöin olla konkreetti tutkimus, jossa teoreettinen tarkastelu on sisäistynyt osaksi tutkimusprosessia olematta enää pelkkä tutkimusraporttiin etu- tai jälkikäteen liimattu lisäke.

Eittämättä moni kollega on jo liikkunut tai liikkumassa tuolla toisella tiellä, mutta muuttoliiketutkimuksen yleisestä suunnanmuutoksesta voimme tuskin puhua. Tietenkin voi olla niin, että jonkun toisen mielestä tuo luonnostelemani tienhaara avaa vain turhan, jopa vaarallisen sivupulun?

English summary : At the Crossroads of Spatial Migration Studies

The methodological base of a conventional empiricistic way of studying migration as a spatial phenomenon is open to a fundamental critique. In this article I will therefore attempt to re-conceptualize some metatheoretical and concrete points of departure for spatial migration studies from a different – realist – methodological viewpoint. The meaning of spatiality will be conceptualised here as a contextual frame of human praxis. This demands a multi-level approach both in a methodo-

logical way (developed in the theory of structuration, for example) and in a concrete geographical setting (developed in the idea of a multilevel urban and regional system, for example). Migration can thus be viewed against the dialectics between spatial fix and movement both in relation to the existential and the structural (societal) bonds of human activity. The thematic perspective opened from this methodological examination should reflect migration in a truly actor-specific and spatio-temporal context, which will be illustrated here by some actual themes for spatial migration studies.

Kirjallisuus

- Andersson, Roger:** Människans plats. Tvärsnitt 3 (1981):3.
- Buttimer, Anne & Seamon, David** (eds.): The Human Experience of Space and Time. London 1980.
- Clark, William A.V.:** Urban restructuring from a demographic perspective. *Economic Geography* 63 (1987):2, 103–125.
- Fielding, Anthony J.:** Migration and the new spatial division of labour. Teoksessa P.E. White & B. van der Knaap (eds.), *Contemporary Studies of Migration*. Norwich 1985.
- Fielding Anthony J.:** Inter-regional migration and social change: a study of South East England based upon data from the Longitudinal Study. *Trans.Inst.Br.Geogr.N.S.* 14(1989):1, 24–36.
- Giddens, Anthony:** Yhteiskuntateorian keskeisiä ongelmia. Helsinki 1984.
- Rannikko, Pertti:** ”Tietoyhteiskunnan” muuttoliike: omien arvojen toteuttamista vai taloudellisiin pakoihin sopeutumista? Teoksessa O. Koivukangas et al. (toim.), *Muuttoliikesymposium 1985*. Siirtolaisuusinstituutti, siirtolaisuustutkimuksia A 14(1986).
- Sayer, Andrew:** Explanation in economic geography: abstraction versus generalization. *Progress in Human Geography* 6(1982): 1, 68–88.
- Sayer, Andrew:** Method in Social Science. A Realist Approach. London 1984.
- Söderling, Ismo:** Maassamuutto ja muuttovirrat. Vuosina 1977–78 kunnasta toiseen muuttaneiden clinolosuhdetutkimus. Siirtolaisuusinstituutti, siirtolaisuustutkimuksia A 11(1983).
- Söderling, Ismo:** Maassamuuton ulottuvuudet. Yksilö-, alue- ja yhteiskuntatason tarkastelu Suomessa vuosina 1977–1978 maassamuuttaneista. Turun yliopiston julkaisuja C 65(1988).
- Tervämäki, Erkki:** Migration in Finland, a multi-level system of regions. *Fennia* 165(1987):1, 1–88.
- Vartiainen, Perttu:** Tila sosiaalisena käsitteenä. Teoksessa Kolme metodologista tutkielmaa maantieteen alalta. Joensuun korkeakoulu, Historian, maantieteen ja muiden aluetieteiden osaston julkaisuja 25 (1981), 130–293.
- Vartiainen, Perttu:** Uusia maantieteellisiä tulkintoja yhdyskuntajärjestelmän muutoksesta: kaksi seminaarialustusta. Joensuun yliopisto, Kulttuuri- ja suunnittelumaantiede, tiedonantoja 5(1988).
- Vartiainen, Perttu:** Maassamuuttotutkimuksen itsestäänselvytydet ja vaihtoehdot. *Yhteiskuntasuunnittelu* 27(1989a):1, 3–11.
- Vartiainen, Perttu:** The geographical factor in migration theory. Mimeo. 21 s. Joensuu 1989 (b).
- Vartiainen, Perttu:** Counterurbanisation: a challenge for socio-theoretical geography. *Journal of Rural Studies* 5(1989c):3, 217–225.
- Vartiainen, Perttu:** ”Locality studies” and the ”urban systems approach”: some parallel conceptual viewpoints. *AMR-Info* 19(1989d).
- Vartiainen, Perttu:** Yhdyskuntarakenteen muutokset Suomessa: viimeaikaisista kehityspiirteistä lähitulevaisuuden ennakkointiin. Teoksessa Yhteiskunnan muutos ja yhdyskuntarakenne. Joensuun yliopisto, Kulttuuri- ja suunnittelumaantiede, tiedonantoja 13(1989e), 59–109.

Keijo Virtanen

The Influence of Migration on Finnish Cultural Identity in the Twentieth Century: Some Preliminary Considerations

A lot has been said about the demographical basis of the Finnish overseas migration as well as the adaptation and assimilation process of immigrants in the United States and Canada. This is no wonder, since by 1930 alone close to 400 000 Finns emigrated, and only one-fifth of them came back permanently. The Finnish immigrants and their descendants are an important group to study even today because of their lively activities in the second, third and subsequent generations and because of their contacts with other ethnic groups.

Much less has been said about the influence of the migration phenomenon in Finnish society. The fact that Finland has lost hundreds of thousands of people to overseas countries, Russia/Soviet Union, Sweden, etc. has certainly left its mark on the Finns and Finnish society – on people who have never emigrated abroad themselves. It is a part of the history of the Finnish mentality. There is a new research project by Dr. Juha Siltala (University of Helsinki) on the history of the Finnish Angst, that is characteristics like with-

drawal, anxiety, uncertainty, etc. To what extent this particular approach is fruitful for the study of the influence of migration on the Finnish identity is another question. But this kind of approach shows us clearly what is in the air now, and that we can find new aspects to the migration phenomenon.

This problem is a very large one and requires a lot of scholarly work in various disciplines. I am certainly not able to present here any comprehensive interpretations at this stage. In my paper I will concentrate on only one aspect: what has been the reaction to the migration phenomenon among the Finnish authorities, social groups, individuals, and the press over the course of the 20th century, and what kind of measures have been taken to prevent or encourage emigration? I will include the contacts between Finland and the Finnish-Americans, since I find this an important factor shaping the Finnish cultural and social identity also in Finland.

Another aspect familiar to me would be the impact of returning migrants on the development of their home area as a part of the identity problem. The interaction between the returnees and those who never emigrated is quite revealing, and I

Keijo Virtanen is an Acting Professor of Cultural History at the University of Turku.

have treated that problem in my doctoral dissertation. However, I am not going to concentrate on this. In general, I will be on quite a concrete level, hopefully raising ideas to be analyzed in future studies. The comprehensive "mentality" approach requires a lot of empirical work, and my point of view here represents only one aspect of this problem of the Finnish identity.

The Finnish authorities first noted the existence of emigration back in 1873; but throughout the period of heavy emigration, they never succeeded in coming to grips with it. The Migration Committee – I will talk about it below – was not appointed until 1918, and it did not submit its report until 1924, by which time the overseas migration was largely over – to revive again only in the 1950s and 1960s.

In the early phases of the migration and later, too, it was mainly the religious circles who were most concerned with overseas emigration. The first ministers were sent to the United States, especially to Michigan, as early as in the 1870's. Suomen Merimieslähetysseura (Finnish Seamen's Mission) was founded in 1875 concentrating on assisting Finnish seamen who had got into difficulties in foreign countries. In 1891 Bishop Johansson suggested an official committee to consider the social, economic and moral consequences of emigration. Nothing happened.

Before the Finnish independence other actions were planned, too. They dealt with the validity of overseas immigrant marriages in Finland, the activities of migration agents in Finland and the sending of funds from abroad to Finland. These efforts did not usually lead to any active measures.

When we look at migration from the viewpoint of an individual it is easy to see that the Church took a very critical attitude which was understandable on moral grounds. State and local officials as well as

the educated classes condemned migration for nationalist and economic reasons. On the other hand, it must be remembered that the Church took the first steps to take care of immigrants in the host countries.

The emigration was seen as harmful also in those local groups with members from the rural population, at least in Southern Ostrobothnia. In Åland, the emigration was seen by the landowning farmers as a threat to the future of the Province, whereas the crofters, cottages, and tenants saw it as beneficial both to themselves and to the Province, since in their opinion it enriched the lives of those who had been to America, and in this way benefited the entire community.

Right from the beginning of the emigration, it was the disadvantages which were emphasized. The moral consequences, in particular, were seen as noxious, and even in the Migration Committee's Report in 1924 these were still seen as more serious than the economic consequences. Thus, adultery by the wives of the men who had emigrated, on the other hand, and bigamous marriages abroad by the men, on the other, were seen as the greatest dangers. When the municipal council in Karstula reported that as many as 70 % of the wives left behind had committed adultery, the Committee found this "too terrible to be true".

Economic disadvantages to the country were, however, also as a source of anxiety, since emigration was not diminishing but growing at the turn of the century. The authorities and scholars made attempts to assess the value of the emigrants in capital, and stressed the loss of labor abroad.

In general, the darker sides of the emigration were emphasized in various reports and other writings; the good sides of the host country were easily overlooked or minimized. The primary reasons of emigration, i.e. that the home country simply

was not able to provide reasonable living conditions, were not analyzed. Attitudes towards emigration and emigrants were mainly emotional, even panicky: the Finnish nationality becomes extinct, or the Finnish identity is severely damaged. The emigrants were seen as the traitors of the nation. All this reflected the vague feeling of identity which was natural, however, since the country was not independent. Political pressures ran high at the turn of the century, and therefore the movement abroad was experienced as a severe hit against the home country.

The development in Sweden was similar to that in Finland: a Committee was set up in 1907, and its report was published in 1913. No concrete restrictions on emigration were taken up; instead, the emphasis was put on reforms (job opportunities, better wages, better housing, etc.), i.e. on preventive action. In Italy, on the other hand, the attitude of the state authorities to the emigration differed sharply from that in the Nordic countries. The main reason for this was that right from the start the emigration from Italy was highly temporary in nature. Migrants planning their return dispatched large sums of money back to Italy, and this won the active support of the Government for temporary migration.

In Finland, the attitude of the press was also to emphasize the negative sides of the emigration at the turn of the century, and to criticize the inaction if the authorities over preventing it. The articles in the press reflected fairly closely the fluctuations in the emigration, and included attempts to influence the minds of those planning to leave. The people had other sources of information, however, e.g. letters, and the press failed to achieve its desired effects. The viewpoint of the prospective emigrant was entirely private, whereas the press based its position on the public aspects.

In the study of the press in Southern Ostrobothnia it has been found that the emigration was mainly opposed by Swedish-language papers and by those supporting the conservative and liberal parties, whereas those supporting the Agrarian Party and the Social Democrats adopted a more understanding attitude, since they identified their readers with that part of the population from which the majority of the emigrants were recruited. Roughly the same findings were reached in a study of the press in Turku: at the beginning of this century, mainly for nationalist and patriotic reasons, the conservative press adopted a negative attitude towards the emigration, whereas — partly because of their position as the voice of the opposition, and partly following from their interpretation of socialist theory — the left-wing papers started out by supporting the emigration whole-heartedly, although later on they contented themselves with providing information for those planning to leave.

The Irish press criticized the emigration from Ireland harshly; the object of criticism, however, was not the emigrants, but the conditions prevailing in the country which occasioned the emigration. Thus it appears that in those countries where the emigration tended to be permanent in character, such as Ireland and Finland, it received considerable criticism, whereas in countries where there were visible benefits to the home country from the migration, such as Italy, the attitude was the opposite.

Once the emigration had begun to decline sharply in Finland, after the First World War, the press began to turn its attention to the contacts between the emigrants and their home country. The moralizing editorials ceased, and the emigrants were declared "innocent" in the press. Emigration was no longer blamed on the

lack of a sense of responsibility. The task of the state came to be seen as the removal of the real causes for emigration now. Thus the Migration Committee was set up in 1918, almost immediately after Finland had received its independence. The Committee obtained literature, carried out enquiries, both in America and more particularly in Finland, requested statements from the employers' and labor organizations, carried out questionnaires, etc.

The Migration Committee rejected the idea of attempting to restrict emigration by legislation, and argued that conditions in Finland should be improved to the point where there would no longer be any interest in emigrating. One of the methods proposed by the Committee was that returning migrants should be able to start farming their own land, since this was specifically what they wished to do. Plans to raise the economy were also urged, e.g. the development of industry.

It was only after the achievement of Finnish independence that increasing attention began to be paid to improving the contacts between the Finnish emigrants and Finland. The reason for this was that the emigration came to be seen as a *fait accompli*, in which case it was no longer justified to adopt the same attitudes towards the migrants as before; rather, it was hoped that with the improvement of contacts, some of them might then return.

Even before the First World War, both the state authorities and the press wanted to encourage as many migrants as possible to return to Finland. The press in Turku, for example, commented with satisfaction on the record number of migrants returning in 1907, which was caused by the economic depression in North America.

The overall change in the attitudes towards the emigration in the 1920s — as well as many of the initiatives — were belated, however, since the movement abro-

ad was largely over and actually ended in 1930. There was no need to be critical any more. Instead, what the authorities could hope for was the return migration. During the early Great Depression in the 1930s, a campaign was initiated in Finland to persuade the Finnish-Americans to move back to Finland. The results of the campaign remained modest, however.

Also the Finnish-Americans drew up plans for return in large groups in the early 1930s. It was believed that most emigrants suffered from homesickness, but on the other hand they were well aware of the formerly hostile attitudes towards the emigration back in the old country. Therefore it was necessary for the returnees to settle in the same areas. The newspaper *Lännen Suometar* (Western Finn) suggested a mass movement back to Finland, to establish a lakeside community settlement somewhere near the cities of Helsinki, Turku, or Tampere. A joint community — a Finnish-American village — would help the returning migrants to adapt into Finnish society more successfully.

Thus the problems of adaptation were recognized in connection with the return, and efforts were made to solve these in advance. This was reinforced by the foundation in 1933 in Helsinki of the *Amerikan Suomalaisten Seura* (Society of American Finns) whose aims included "to be a point of contact for Finns in America, and to provide assistance to members in difficulties; to provide guidance and support in the achievement of goals of material and intellectual progress...".

Membership was open to all Finnish citizens who had been resident for at least two years in the United States or Canada. Its activities do not appear to have developed very far, however, since the last information on the Society is a minor set of alterations in its official name and statutes, recorded in the Register of Asso-

ciations in 1935. A similar lack of success met the *Suomen Ulkomaankävijäin Seura* (Finnish Overseas Travelers' Association), founded in 1934, which two years later had only 38 members.

These efforts and others like them were late-born. The migrant remembered very well the critical attitudes which were dominant at the time of his departure. Therefore he had many reservations in his mind, and therefore the measures taken in Finland and among the Finnish-Americans to increase return migration had little success.

The first friendship societies to promote contacts between Finland and the Finnish-Americans were born about the same time as the attitudes towards the emigration started to become more positive. The *Suomi-Seura* (Finland Society) and the *Ulkosuomalais-Yhdistys* (Overseas Finns' Association) were founded in 1927. Their main function was not to inform or advise those who planned to emigrate because the movement overseas was largely over. Instead, the most important area of activities was directed to "building a bridge" between the immigrants and their original home country so that they would not lose their roots. In the early years, during the 1930s, the most central question was to change the image of the home country, i.e. the negative memories that those immigrants had who had moved overseas at the turn of the century.

I cannot concentrate in this deeply. I want to point out though, that these organized contacts started from the Finnish end, not among the Finnish-Americans or Finnish-Canadians. Up to the end of the 1950s the membership and the activities in the friendship societies were small. Still there were many disagreements between the societies, especially in the late 1920s. Finland was taking its initial steps as an independent nation, and the strengthening of

its national identity was reflected in the strategies of the friendship societies, too. For example, in the late 1920s the *Ulkosuomalais-Yhdistys* emphasized the preserving and promoting of Finnish cultural identity among the Finnish-American population. *Suomi-Seura*, on the other hand, wanted to create closer contacts between Finland and the immigrants; it organized summer visits to them, and sent news and articles to be published in immigrant newspapers and periodicals.

Finally, in the late 1950s the activities of the friendship societies (mainly the *Suomi-Seura* and the League of the Finnish-American Societies) rose to a new level when charter flights by jet planes were started between Finland and North America. Membership grew rapidly, and this in turn stimulated new kinds of contacts (cultural exchange, etc.).

When we compare the attitudes towards the emigration during the active years of the movement and thereafter, we can make some preliminary concluding remarks from the viewpoint of Finnish national identity. Migration and the migrants have always been seen as an essential part of Finnish society. Their emigration was a threat to the nation; it was complex; the authorities, the press, and the individuals did not know what would be the result; they were afraid that everybody would leave. Therefore the attitudes were negative and condemning but there were no good ideas what should be done. The emigrants were "traitors", but when the departures decreased and practically ended, it was easy for attitudes to change. There was nothing to lose regarding the migrants overseas — only to win if there could be a way to get them back home. Therefore the attitude changed for the better.

In the 1920s and 1930s also the friendship societies stressed the strengthening of

return migration, but fairly soon the official goals changed to emphasize and promote mutual contacts between the Finnish society and the immigrants and their descendants. But even that is a clear indication of the fact that Finnish society tends to "stick to its own", its own identity – also in the first, second, third and even fourth

generation of Finns overseas. After all, we are a very small nation, and every member of the nation is important.

This paper was presented at the Thirteenth Annual Meeting of the Social Science History Association, Chicago, November 3–6, 1988.

Literature

- Caroli, Betty Boyd:** Italian Repatriation from the United States, 1900–1914. New York 1973.
- Kälveborn, Ann-Sofie:** Swedish Emigration Policy in an International Perspective, 1840–1925. In: From Sweden to America. A History of the Migration, eds. Harald Runblom, Hans Norman. Uppsala 1976.
- Salonen, Paavo:** Turun sanomalehdistön suhtautuminen siirtolaisuuteen vuosina 1900–1930 (The Attitude of the Press in Turku towards Emigration in 1900–1930). In: Turun Historiallinen Arkisto XX. Turku 1967.
- Schrier, Arnold:** Ireland and the American Emigration 1850–1900. Minneapolis 1958.
- Toivonen, Anna-Leena:** Etelä-Pohjanmaan valtamerenmerentakainen siirtolaisuus 1867–1930 (Emigration Overseas from Southern Ostrobothnia in 1867–1930). Helsinki 1963.
- Virtanen, Keijo:** Pohjois-Amerikassa olevien suomalaisten siirtolaisten ja kotimaan yhteydet 1900-luvulla (The Contacts between the Finnish Immigrants and the Home Country during the 20th Century). In: Tornionlaakson vuosikirja 1981. Tornio 1981.
- Virtanen, Keijo:** Settlement or Return. Finnish Emigrants (1860–1930) in the International Overseas Return Migration Movement. Helsinki 1979.

Elli Karjalainen

Muuttoliike sekä muuttajan tarpeet ja arvot

Migration and the needs and values of migrants

Migration is a process of long duration, which reflects the migrants' needs and values. The causes of migration at the individual level relate to both the physical and social environments, and these factors can be described by means of push and pull theories. The probability of moving to a specific location is dependent on the differential attractiveness of the various regions available to the migrant. The causes of migration are varied and they are connected with the life cycle and the direction of migration. The rise of the "turnaround" phenomenon in the developed countries has been explained by changes in the place-preference value system.

Muuttoliikkeeseen liittyy tarpeita ja arvoja; erityisesti arvojen merkitystä muuttoon ja sen vaihteluihin on analysoitu varsin vähän. Arvoilla on merkitystä jo arvioitaessa muuttamisen tärkeyttä suhteessa paikallaan pysymiseen. Muutto ei ole yksi ainutkertainen tapahtuma, vaan kyseessä on pitkäaikainen prosessi. Se etenee vaihtoehtoista hankittavien tietojen kautta muuttopäätöksen tekoon, varsinaiseen muuttamiseen sekä uusiin olosuhteisiin sopeutumiseen tai jatkomuuttoon. Yksilötasolla muuttoliikettä tarkastellaan tarpeentyödytyksen ja siitä määräytyvän inhimillisen käyttäytymisen näkökulmas-

Elli Karjalainen on Suomen Akatemian tutkimusassistentti ja hän työskentelee Pohjois-Suomen tutkimuslaitoksen Kainuun yksikössä.

ta. Muuton yksilölliset syyt ovat siten yhteydessä fyysiseen ja sosiaaliseen ympäristöön (Söderling 1983, 20–22).

Työntö- ja vetomekanismi muuttoliikkeessä

Muuttoliiketutkimuksessa ns. työnnon ja vedon teorioissa painotetaan muuton lähtö- ja tuloalueiden ominaisuuksia: kullakin alueella on tekijöitä, jotka sitovat tai vetävät ihmisiä puoleensa sekä tekijöitä, jotka pyrkivät työntämään ihmisiä pois alueelta (Lee 1966, 47–57). Muuttaminen käsitetään siten valintatilanteeksi, jossa muuttopäätös tehdään vertaamalla eri alueiden positiivisia ja negatiivisia tekijöitä toisiinsa.

Boguen (1969, 752–754) mukaan muutto perustuu yksilön pyrkimyksiin tyydyttää tarpeitaan ja välttää epämiellyttäviä kokemuksia. Muutto on heijastusta jostakin pakottavasta tarpeesta, jota yksilö ei usko voivansa tyydyttää asuinalueellaan. Mangalamin (1968, 9–10) mukaan muuton taustalla on suhteellinen kurjistuminen eli deprivatio. Deprivatiota ilmenee, kun koetaan tavoiteltaviin arvoihin liittyvien tarpeiden tyydyttämättömyys ja uskotaan arvojen toteutuvan paremmin uusissa olosuhteissa. Työnnon ja vedon teorioiden pohjalta muuttajat luokitellaan niiden tekijöiden mukaan, jotka painottuvat eniten

muuttopäätöstä tehtäessä. Muuttoa, joka perustuu eri vaihtoehtojen vertailuun ja jossa muuttaja tekee päätöksensä kohdealueen vetotekijöiden pohjalta, luonnehditaan tavoitemuutoksi. Pakkomuutosta on kysymys silloin, kun muuttaja tekee ratkaisunsa ensisijaisesti lähtöalueen negatiivisten eli työntävien tekijöiden perusteella (Huuhtanen 1975, 10). Arvojen merkitys korostuu tavoitemuutossa, jolloin muutto perustuu vapaaseen ratkaisuun (Seppänen 1986, 106, 108).

Tarpeiden ja arvojen yhteys muuton syihin

Omaehtoista muuttamista koskevat tutkimukset osoittavat, että muutettaessa etsitään parempia elinehtoja ja nimenomaan parempia taloudellisia olosuhteita. Tämä on ilmennyt niin siirtolaisuudessa kuin maassamuutossa. Täsmällisempiä tavoitteita muutolle ovat olleet mm. parempi työpaikka ja ansiot, paremmat koulutusmahdollisuudet, parempi asunto ja paremmat elinolosuhteet (Söderling 1983).

Yksilön elämänkaarella on oma merkityksensä arvojen painotukseen. Tämä on ilmennyt mm. Ruotsin siirtolaisuuden kohdalla. Nuorten muuttajien motiiveina ovat olleet elintason kohottaminen ja uusien kokemusten hankinta, vaikka muutto on perusluonteeltaan voinut alkujaan olla pakkomuutto. Kun heidän elämänkaarensa on edennyt perhevaiheeseen ja lapset ovat tulleet kouluikäisiksi, korostuvat perhekeskeiset ja yleensä sosiaalisia kontakteja painottavat tekijät. Sukulaisten ja tuttavien luo palaaminen sekä lasten koulutuksen turvaaminen ennen heidän lopullista integroitumistaan ruotsalaiseen yhteiskuntaan ovat olleet merkittäviä paluun syitä (Vikman 1986, 140).

Paluumuuttajilla on ollut vaikutusta siihen yhteisöön, johon he ovat muuttaneet takaisin. Heidän esimerkkinsä muuttoko-

kemuksistaan ja usein aineellisista saavutuksistaan ovat rohkaisseet nuorisoa toimimaan saman mallin mukaan. Tämän tyyppisen kehityksen myötä varsin staattinen yhteisö on voinut muuttua pitkällä aikavälillä muuttoyhteisöksi. Tätä prosessia kutsutaan ”muuttomentaliteetiksi” (migration mentality). Halu muuttaa yhteisöstä muualle tulee hallitsevaksi nuorison keskuudessa ja he mieltävät sen mahdollisuudeksi saavuttaa tavoitteitaan elämässään (Hoggart & Buller 187, 190; Garcia & Jutila 1988, 59–62).

Muuton syissä on havaittu riippuvuutta muuton suunnasta. Muutto maalta kaupunkiin, maalaiskunnista maalaiskuntaan ja kaupungeista kaupunkiin on yhteydessä yhteiskunnan vallitseviin arvoihin ts. edistymiseen ja eteenpäin menoon. Sen sijaan muuttoon kaupungeista maalle liittyvät toisenlaiset arvostukset; rauhallisempi, viihtyisämpi, luonnonläheisempi ja puhtaampi asuinalue tai mm. lasten kannalta parempi asuinympäristö. Taloudellista ja teknologista edistymistä painottavien arvojen korostus on vaikuttanut osaltaan siihen, että on alettu uudelleen arvostaa ympäristöä (Seppänen 1986, 112).

Kaupunkien sisäistä muuttoa selittäviin sosiaalipsykologisten mallien perusajatuksena on ollut muuttamisen selittäminen ihmisten tarpeiden tyydyttämisen pohjalta (Clarke 1972, 138). Keskeisenä näkemyksenä on esitetty se, että perheiden elinvaiheiden eteneminen ja siitä aiheutuva asumistarpeiden, etupäässä tilantarpeen, muuttuminen on tärkein kaupunkien sisäistä muuttoa selittävä mekanismi (Lewis 1982, 89–93). Tämä yhteys on havaittu myös kunnan sisäisessä muutossa (Karjalainen 1986).

”Turnaround”-ilmiö

Kehittyneiden maiden muuttoliikkeessä on tapahtunut viime vuosina ennakoimat-

tomia suunnanmuutoksia (Fielding 1986, 224–225). Maiden sisäinen muutto on vähentynyt juuri, kun ne ovat olleet siirtymässä korkean liikkuvuuden jälkiteolliseen vaiheeseen. Urbanisaatiokehitystä on korvannut vastaurbanisaatio huolimatta siitä, että suurimmissa keskuksissa on suotuisa ammattirakenne, keskimääräistä korkeampi palkkataso ja alhaisempi työttömyysaste. Lisäksi muuttovirroissa niiden osuus, joiden tarve muuttaa olisi suurin (alipalkatut ja työn jatkuvuudesta epävarmat) on vähentynyt, kun taas hyvin palkattujen ja varmoissa työpaikoissa työskentelevien osuus on kasvanut.

Analysoitaessa lähemmin vastaurbanisaatiota havaitaan muuton maaseutumaiseen elinympäristöön lisääntyneen oleellisesti. Ilmiö on osoittautunut yleismaailmalliseksi kehittyneissä maissa ja lieene alkanut samanaikaisesti eri puolilla maapalloa (Naukkarinen 1983, 34). Kehityssuunnasta käytetään muuttoliikkeen osalta nimitystä ”vastavaikutus” (turnaround) (Pacione 1984, 136).

Myös Suomessa on ollut havaittavissa piirteitä vastavaikutuksesta. Kehitysilmiötä kuvaa se, että vuonna 1977 kaupunkien nettomuutto kääntyi tappiolliseksi, jolloin kaupungit kokonaisuutena tarkastellen alkoivat menettää väestöään maalaiskuntiin. Sama kehityssuunta on jatkunut tällä vuosikymmenellä, jolloin muuttoliike on suuntautunut keskuksista ulospäin kaupunkien reuna-alueille, ympäröiviin kuntakeskuksiin ja myös varsinaiselle haja-asutusalueelle (Lindgren & Ritamies 1982, 14–16). Kunnan sisäisessä muutossa on niin ikään havaittu taajamista maaseutualueille suuntautuvan muuton lisääntyneen. Tästä huolimatta maaseutu on edelleen menettänyt väestöään taajamille (Karjalainen 1989, 38–39).

Turnaround-ilmion selittämiseksi on esitetty pari ajatusrakennelmaa (Zelinsky 1983, 22; Naukkarinen 1983, 35). Muutto-

liike voidaan nähdä osana tasapainonetsimisprosessia, jota yhteiskunnalliset ja alueelliset rakenteet ovat parhaillaan aloittamassa. Nykyaikaistuminen on siten oman transitionsa loppuvaiheessa, joten uusi vakiintuneen tilan vaihe on muotoutumassa. Muuttoliikkeen kääntymistä voidaan siten pitää ensimmäisenä ilmiönä niiden periodisten oskillaatioiden sarjassa, joita tulee esiintymään, kun yhdyskunta- ja asutusrakenne etsii dynaamista tasapaino-
aan.

Toisen näkemyksen mukaan eri puolilla maapalloa asuvat tietyn hyvinvointitason saavuttaneet ihmiset ovat nykykaisten kommunikaatio- ja matkustamismahdollisuuksien avulla päässeet nopeasti toistensa kanssa henkiseen yhteyteen. Tämä on edesauttanut heitä omaksumaan uusia ajatuksia paikka-arvostusjärjestelmän suhteen. Urbanisten alueiden moninaiset ongelmat ovat myötävaikuttaneet uusien elämäntapojen omaksumiseen.

Lopuksi

Muuttoliikkeen kehityksen osalta oletetaan yhteiskunnan rakenteellisten ja taloudellisten pakkojen menettävän merkitystään ihmisen toiminnan määrääjinä ja tilalle tulevat korostetummin ihmisten omat päämäärät ja arvot. Koulutuksen kasvun on katsottu muuttavan arvostuksia siten, että elämänlaatuun liittyvät, ei-taloudelliset tekijät painottuvat muuttopäätöksissä aikaisempaa enemmän. On puhuttu jopa arvokumouksesta, joka johtaisi materiaalistien arvojen heikkenemiseen. Voimistuvia arvoja olisivat mm. yhteenkuulumiseen, ihmissuhteisiin, itsensä toteuttamiseen ja luontoon liittyvät arvot (Rannikko 1986, 119; vrt. Hoggart & Buller 1987, 218). Eräänä esimerkkinä tämän tyyppisestä kehityksestä ovat paluumuuttajat, jotka ovat hyväksyneet jopa alhaisemman palkkatason voidakseen palata

synnyinseudulleen (Hoggart & Buller 1987, 90).

English summary

Migration reflects both needs and values, but relatively little attention has been paid in migration research specifically to the analysis of values. Migration is a process of very long total duration, which proceeds from the evaluation of alternative destinations to the migration decision and ultimately to adaptation to the environment, return migration, or even to remigration. The causes of migration at the individual level relate to both the physical and social environments. The probability of moving to a specific location is dependent on the differential attractiveness of the various regions available to the migrant, and these factors can be described and analysed by means of push and pull theories.

The causes of migration are varied and complementary. Many studies have shown the links between migration and the labour market; the main motive for migrants is to find better economic conditions. In local migration within cities and also smaller areas, the direction of migration often relates to stages in the life cycle. The basic idea behind socio-psychological models is that migration can be explained at the individual level in terms of the satisfaction of human needs. The various

stages of family life and the housing requirements, principally with respect to space, which exist at each stage constitute an important mechanism explaining migration.

Some unanticipated changes have, however, taken place in the character of internal migration in developed countries in recent years. One of these is "turn-around", which means that migration has become directed to an increasing extent towards rural environments. Some signs of this phenomenon have also been recognized in Finland.

Various interpretations have been put forward in an attempt to explain such a movement. In the first place it can be seen as part of a balancing mechanism which is just beginning to take effect in social and regional structures. In other words, modernization is reaching the end of a transition stage and entering a new stable condition.

According to another interpretation, people all over the world who have achieved a certain level of affluence are able to contact each other rapidly by virtue of modern communications and modes of travel, and this has led them to re-evaluate their system of spatial values. The many problems besetting urban areas have helped to promote the adoption of new ways of life.

Kirjallisuus

- Bogue, Donald J.:** Principles of Demography. New York 1969.
- Clarke, John I.:** Population Geography. Oxford 1972, 176 p.
- Fielding, A.J.:** Counterurbanisation. In: Pacione, Michael (ed.), Population Geography: Progress & Prospect. London 1986, 224–256 p.
- Garcia, P.R. & Jutila, S.T.:** Socio-economic Stratification Generated by International Migration Loops. *International Migration* 26, (1988):1, p. 57–70.
- Hoggart, Keith & Buller, Henry:** Rural development. A Geographical Perspective. London 1987, 317 p.
- Huhtanen, Pekka:** Muuttajan muotokuva ja sopeutuminen. Työvoimaministeriö, Suunnitteluosasto, Monistettuja tutkimuksia 11. Helsinki 1975, 230 s.

- Karjalainen, Elli:** Alueellinen väestönkehitys yhä epätasaista. *Suomen Kunnat* 3, 1989, s. 38–39.
- Karjalainen, Elli:** Muuttoliike ja sen vaikutukset Kuhmon alucelliseen väestönkehitykseen 1959–84. Oulun yliopisto, Pohjois-Suomen tutkimuslaitos B 6. Oulu 1986, 211 s.
- Lee, Everett:** *A Theory of Migration*. *Demography* 3, 1966, p. 47–57.
- Lewis, G.J.:** *Human Migration*. London 1982, 220 p.
- Lindgren, Jarl & Ritamies, Marketta:** Suomen väestönkehitys 1970-luvulla. Väestöntutkimuslaitos D 9, 1982, 24 s.
- Mangalam, J.J.:** *Human Migration. A Guide to Migration Literature in English 1955–1962*. Lexington 1968, 194 p.
- Naukkarinen, Arvo:** Pohjoissuomalaisesta muuttoliikkeestä eräiden yhteiskunnallisten ja alueellisten kehitysnäkymien valossa. In: Melkas, Jussi (ed.), *Pohjoissuomalaisesta ihmisestä*. Oulun yliopisto, Pohjois-Suomen tutkimuslaitos C 50. Oulu 1983, s. 33–38.
- Pacione, Michael:** *Rural Geography*. London 1984, 384 p.
- Rannikko, Pertti:** ”Tietoyhteiskunnan” muuttoliike: omien arvojen toteutumista vai taloudellisiin pakkoihin sopeutumista? In: Koivukangas, Olavi & Narjus, Raimo & Söderling, Ismo (eds.), *Muuttoliikesymposium 1985*. Siirtolaisuusinstituutti, Siirtolaisuustutkimuksia A 14. Turku 1986, s. 119–130.
- Seppänen, Paavo:** Muuttoliike ja arvot. In: Koivukangas, Olavi & Narjus, Raimo & Söderling, Ismo (eds.), *Muuttoliikesymposium 1985*. Siirtolaisuusinstituutti, Siirtolaisuustutkimuksia A 14. Turku 1986, s. 106–112.
- Söderling, Ismo:** Maassamuutto ja muuttovirrat. Vuosina 1977–78 kunnasta toiseen muuttaneiden elinolosuhdetutkimus. Siirtolaisuusinstituutti, Siirtolaisuustutkimuksia A 11. Turku 1983, 430 s.
- Vikman, Juha-Pekka:** Muuttoliike ja muuttajan arvot. In: Koivukangas, Olavi & Narjus, Raimo & Söderling, Ismo (eds.), *Muuttoliikesymposium 1985*. Siirtolaisuusinstituutti, Siirtolaisuustutkimuksia A 14. Turku 1986, s. 131–141.
- Zelinsky, Wilbur:** The impasse in migration theory: A sketch map for potential escapees. In: Morrison, Peter A. (ed.), *Population movements: Their forms and functions in urbanization and development*. International union for the scientific study of population. Liege 1983, p. 19–46.

Suomi ja Euroopan integraatio – paineitako rajoillemme?

Talvi ja pakkaset ovat tulleet samalla, kun maahanmuuttoa koskeva keskustelu on Suomessa kuumentunut. Perestroika ja glasnost ovat tartuttaneet viruksensa myös omiin tiedotusvälineisiimme. Erityisesti maahanmuuttokysymyksen ytimessä olevien kielten ja kulttuurien erojen on nähtävästi ollut merkittävä vaikutus. Keskustelulla on ns. sosiaalinen tilaus, sillä eteläisessä Suomessa vallitsee monilla aloilla kova työvoimapula: lehti-tietojen mukaan jo yksinomaan Helsingin yliopistollisessa keskussairaalassa on noin 1 000 avointa työpaikkaa.

Maahanmuuttopaine ei liity yksinomaan täällä vallitsevaan **työvoimapulaan**. Muut tulomuuttoa suosivat tekijät ovat maamme **aleneva väestökehitys** sekä **Suomen integroituminen** yhä voimakkaammin Euroopan taloudelliseen kehitykseen.

Pitkällä aikavälillä Suomen aleneva väestökehitys on kenties tärkein ilmiö: Tilastokeskuksen ennusteen mukaan seuraavien 60 vuoden aikana (so. kahden sukupolven kuluessa) maamme väkiluku alenee miljoonalla. Nykyisin hedelmällisyyksiänsä olevat naiset synnyttävät noin 1,7 lasta kun väkiluvun lasku torjuttaisiin keskimäärin 2,1 lapsen synnyttämisellä. Kehitys on edelleen laskeva. Väestö- ja perhepoliittiset toimet ovat tunnetusti heikkotehoiset pyrittäessä lapsiluvun lisäämiseen:

niillä ei perhekoko kasva, sen sijaan lapsiperheiden elämisen laatuun ne luonnollisesti vaikuttavat (vrt. esimerkiksi päivähoitoon ja sairaan lapsen kotihoitoon liittyvät uudistukset).

Koska maanittelulla tai patistelulla ei kansaa saada lisääntymään, jäisi ainoaksi vaihtoehdoksi maahanmuuton lisääminen. Karkean, mutta suuntaa-antavan laskelman mukaan maahamme pitäisi seuraavien 60 vuoden aikana muuttaa vuosittain noin 25 000 uutta siirtolaista jotta väestömäärämme pysyisi nykyisellään. Siirtolaisista palaa yleensä noin 40 % eli maahanmuuton nettolisäys olisi vuodessa noin 15 000 ja 60 vuodessa noin 900 000 henkeä. Siirtolaisten lapsiluku on yleensä kantaväestön vastaavaa hieman suurempi, siitä se miljoonan vajuus täytyisi.

Maahanmuuton lisääntymistä on siis perusteltu myös työvoimapolitiittisin lähtökohdin. Vuoteen 2000 ulottuvan Työministeriön ennusteen mukaan työvoiman tarjonta lisääntyy vuosittain vain noin 3 000:lla ja kysyntä noin 7 000 hengellä. Kyseessä on varovainen ennuste, mutta siitä huolimatta jo seuraavan kymmenen vuoden aikana nykyisen työvoimapolitamme arvioidaan lisääntyvän noin 40 000 hengellä. Työvoimapula sinällään ei ainkaan teollisuudelle ole ylivoimainen este; lyhyellä aikavälillä sen on tietysti helppo investoida maihin, joissa on paljon ja

yleensä halpaa työvoimaa. Pidemmillä aikavälillä infrastruktuurin rakentaminen ulkomaille kustautuu Suomelle, sillä teollisuuden kehittämiseen tarvittavat rahat ja innovaatiot ovat elintärkeitä piristeitä myös oman maamme kehittämiseksi.

Kolmas maahanmuuttoa todennäköisesti lisäävä tekijä on Suomen integroituminen Euroopan taloudelliseen kehitykseen. Euroopan yhteisö pyrkii vuoden 1992 loppuun mennessä luomaan toimivat sisämarkkinat vapauttamalla *tavaroiden, palvelusten, pääomien ja työvoiman* liikkumisen. EY:n työvoiman liikkuvuutta lisätään nimenomaan kiihdyttämään yhteisön taloudellista kehitystä. Tässä suhteessa liikkuvuus-käsitteellä on tyystin erilainen merkitys kuin Pohjoismaissa vallitsevalla vapaalla liikkumisella. Pohjolassa lähdetään ns. jokamiehen oikeudesta, eli itsekin voi valita asuinpaikkansa haluamastaan naapurimaasta. Sen sijaan EY:n piirissä liikkuminen on tarkoin säänneltyä ja koskee vain työvoimaa: mikäli työpaikkaa ei toisesta jäsenmaasta löydy kolmessa kuukaudessa, täytyy hakijan poistua maasta.

Mitä ilmeisemmin Suomi lähivuosina integroituu omalla tavallaan Euroopan yhteisöön. Vaikka täysjäsenyyteen tuskin heti päädyimme, joudumme tulevilla sopimuksilla hyväksymään em. neljä vapaan liikkumisen direktiiviä. Muuttoliikkeen kannalta ovat mielenkiintoisimpia tietysti työvoiman vapaan liikkumisen vaikutukset. EY:n piirissä on tehty paljon selvityksiä yhteisön sisäisistä muuttoliikkeistä. Keskeinen tulos on se, että jäsenmaiden välinen muuttoliike on yllättävän vähäistä: tutkimusten mukaan (mm. Straubhaar 1987) EY:n jäsenmaan maahanmuuttajista vain 1/3 on muista yhteisömaista. Hän näkee kolme tekijää jäsenmaiden väliseen alhaiseen muuttoliikkeeseen:

1) Maiden välillä säilyvät yksilölliset, kulttuuriset ja kielelliset erot huolimatta muodollisten muuttoesteiden häviämises-

tä (eli Saksan kieli ei tule suomalaisille yhtään helpommaksi oppia integroitumisen seurauksena).

2) EY:n alueella kaupan esteet poistuvat helpommin kuin muuttoesteet. Työvoiman sijasta lähtevät liikkeelle tuotteet ja tuotantovälineet.

3) Taloudellinen yhdentyminen tekee jäsenmaista kansantaloudeltaan samantyyppisiä, jolloin tuotantotoiminnan (tässä tapauksessa työvoiman) uudelleen sijoitteluun ei ole tarvetta.

Straubhaar tosin esittää, että Kreikka, Espanja ja Portugali uusina jäsenmaina ovat muuttoliikkeen kannalta arvaamattomia. Työvoiman muutto näistä maista Suomeen pysynee kuitenkin vähäisenä jobtuen pitkistä etäisyyksistä ja välillä olevien maiden puskuritehosta (esim. Saksan liittotasavalta ja Ruotsi).

On uskottavaa, että maamme rauhallinen ja avara luonto houkuttelee Keski-Euroopan ruuhkaisilta alueilta tänne ihmisiä, jotka muutollaan pyrkivät kohottamaan nimenomaan elämisen laatuaan (vrt. suomalaisten samantyylinen muutto Espanjaan). Tällaisten tulijoiden määrä lienee marginaalinen. Kuriositeetti- ja julkisuusarvoa tämän tyyppisellä muutolla voi olla sitäkin enemmän.

Integroituminen aiheuttaa toki Suomesta myös lähtömuuttoa. EY:n sisäinen kehitys suosii yhä enemmän koulutetun työvoiman muuttoa. Tämä on seurausta yritys- ja koulutustoiminnan kansainvälistymisestä. Ilmeisesti Keski-Eurooppa tulee olemaan yhä useammalle suomalaiselle muuttovaihtoehto Ruotsiin tai Yhdysvaltoihin tahtuvan muuton sijasta. Muutto on oletettavasti määräraikaista, joten sen lisääntyminen hyödyntää aikanaan myös Suomea.

Lopuksi

Suomen siirtolaisuuspolitiikka on suurten haasteiden edessä. Edellä tarkasteltiin

maamme muuttopaineita kolmesta eri lähtökohdasta, eli väestönkehitykseen, työvoiman kysyntään ja Euroopan integraatioon liittyvänä kysymyksenä. Kyseisiä tekijöitä on maassamme tarkasteltu yleensä toisistaan erillisinä ilmiöinä. Koko yhteiskunnan kehityksen kannalta ne ovat kuitenkin varsin vahvasti sidoksissa toisiinsa. Jotta pystyisimme vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin, olisi maahamme saatava mitä pikimmin *väestöpoliittinen ohjelma*, joka loisi toimivan mallin väestönkehityksen, työvoimantarjonnan ja maahanmuuton onnistuneelle hallinnalle. Peruskysymys on tällöin: sopeuttaako Suomi yhteiskuntapoliittisen kehityksensä alenevaan väestökehitykseen? Jos ei, niin maahanmuuton suosiminen lienee ainoa keino hidastaa väestökatoa.

Nykyisen hallituksen ohjelmassa on maininta paluumuuton edistämisestä Ruotsista. Tältä osin toimenpiteet tulevat

10 vuotta liian myöhään: ruotsinsuomalaisista on muodostunut pysyvä 350 000 hengen vähemmistö, jonka perhe- ja tunnesiteet ovat yhä vahvemmin läntisessä naapurimaassamme.

Keskusteluissa on sivuttu myös maahanmuuton suosimista Virosta ja Inkeristä. Suomalaisten olisi kuitenkin tunnettava väestöllinen vastuunsa pienistä veljeskansoistaan: jo muutaman kymmenentuhannen sikäläisen muuttajan lähtö kotimaastaan saattaa vakavasti häiritä näiden kansojen omaa yhteiskunnallista rakentamistyötä.

Pallo on heitettävä mitä pikimmin maamme hallitukselle ja eduskunnalle. "Raskaansarjan" poliittisina instituutioina niillä on maamme kehityksen avaimet kässissään.

Ismo Söderling

Inkerin tutkimuksen seminaari

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura,
Helsinki, 30. 3.1989

Seminaarin järjestivät Suomen ja Neuvostoliiton välisen tieteellis-teknillisen yhteistoimintakomitean humanististen alojen työryhmät.

Puheenjohtajana toiminut SKS:n arkistonjohtaja *Pekka Laaksonen* kertoi seminaarin tarkoituksena olevan kartoittaa, mitä Inkerin tutkimuksen alalla on tehty, mitä tutkimushankkeita on meneillään ja mitkä ovat tavoitteet. Tutkimukselliset tarpeet ja toiveet saatetaan näin yhteistoimintakomitean tietoon.

Vs. proessori *Aili Nenola* esitti kysymykset, miksi pitäisi tutkia Inkeriä ja mitkä ovat ne tiedon intressit, jotka ohjaavat tutkimusta. Oman suomalaiset identiteettimme kannalta Inkeri on koettu tavallaan reliikkialueeksi. Heimoajatus ja laajempi itämerensuomalaisen ja suomalais-ugrilaisen kulttuurin juurien selvittäminen ovat olleet pyrkimyksenä vanhempien aineistojen keruussa. On myöskin kulttuuria laajasti käsittävää, ihmiskunnan kaikkea kulttuuriperinnettä selittävää tutkimusta. Inkeriläisten oma näkökulma tulisi ottaa enemmän esille. Aineiston ja tutkimuksen avulla tulisi saavuttaa tieto heidän menneisyydestään ja tulkita heidän omia kokemuksiaan.

Professori *Lauri Honko* kertoi ensin tutkimuksen taustasta. Ajalta ennen ensimmäistä maailmansotaa on enimmäkseen kansanrunousaineistoa. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen kerättiin perinnettä pääasiassa Viron Inkerissä, joka on kuin Inkeri pienoiskoossa: monet kielet ja kansallisuudet rinnakkain.

Maailmansotien välisenä aikana Neuvostoliiton puolella rajaa asuvia inkeriläisiä pakkosiirrettiin ja toisen maailmansodan jälkeen 200 000 inkeriläistä siirtyi eri puolille maailmaa. Sen jälkeen on kerätty

kansanperinnettä heidän keskuudestaan. 1950-luvulla aineistot järjestettiin Inkerin henkisen kansanperinteen arkistoksi ja tehtiin täydennyskeruita.

Tutkijan näkökulmasta Inkeri on tähän asti ollut kahtaalla: kansanrunousarkistossa ja Inkeristä pois siirtyneiden pakolaisten muistissa. Nyt etsitään mahdollisuuksia kolmannelle tavalle: tutkimuksille maantieteellisessä Inkerissä. Mahdollisuutta luoda tutkimusyhteistyötä Inkeriin kansainväliselle pohjalle ei tulisi jättää käyttämättä. Neuvotteluun tulisi koota Neuvostoliiton tiedeakatemian asianomaiset laitokset Leningradissa, Moskovassa, Petroskoissa, Tallinnassa ja Tartossa inkeriläisten kanssa niin, että toiminnan suunnan määräisivät lähinnä inkeriläisten tarpeet. Neuvotteluissa voitaisiin selvittää mm. mille aloille apua eniten toivotaan ja minne olisi tarkoituksenmukaista perustaa inkeriläisaineistojen keskustiedosto.

Tutkijakoulutuksella ja harrastajakääräjien pikakursseilla voitaisiin luoda edellytyksiä yhteydenpidolle ja moleminpuoliselle aineistojen hyödyntämiselle. Inkerissä olisi Hongon mukaan mahdollista tutkia kulttuurifuusiota, koska siellä on ollut koko ajan rajanylikäyntiä ja valmiutta ottaa huomioon eri ryhmien kulttuureita.

FL Pirjo Uino kertoi rautakauden hautamuotojen moninaisuuden todistavan etnisesti kirjavasta väestöpohjasta. Suomalaiset arkeologit eivät ole tehneet Inkerinmaalla kaivauksia ja tulevaankin tutkimukseen osallistumista rajoittanee henkilö- ja aineellisten resurssien puute. Arkeologisen aineiston perusselvitys olisi tehtävä, jolloin päästäisiin etenemään aineiston etniseen identifiointiin ja etnohistoriaan sekä talous- ja yhteiskunnallisten olojen tutkimukseen.

Professori *Veijo Saloheimo* sanoi, että Inkerin historian tutkiminen on tärkeää myös nykyinkeriläisten identiteetin kannalta. Tutkimusongelmien selvittäminen

vaatii suomalais-neuvostoliittolaista yhteistyötä; esimerkiksi Inkerin läänitysolojen selvittäminen olisi monestakin syystä tarpeen. Inkerin tutkimuksen lähteistöjä sijaitsee Suomen, Neuvostoliiton ja Ruotsin arkistoissa. Tallennettuina niissä on esim. tuomiokirjoja, tilikirjoja, henkikirjoja ja väenottorullia, mutta miltään alueelta ei ole enää täydellisiä aineistoja. Nämä olemassa olevat aineistot olisi huolellisesti selvitettävä.

Professori *Pertti Virtaranta* kertoi Inkerin kieliperinteen tallennuksesta ja tutkimuksesta sanoen, ettei mistään suomalaismurteiden alueelta ole talletettu niin vähän tietoa kuin Inkeristä. Suomen kielen nauhoitearkistossa on tallennettuna Inkerin alueen suomalaismurteita yhteensä noin 300 tuntia.

Koska tutkijat eivät ole pitkään aikaan päässeet Inkeriin, on suurin osa nauhoituksista tehty Suomessa ja Ruotsissa. Jonkin verran kopionauhoja on saatu Kielen ja kirjallisuuden instituutista Tallinnasta. Useilta Inkerin paikoilta ei ole lainkaan ääninäytteitä nauhoitearkistossa.

Nyt olisikin käynnistettävä perusteellinen sanavarojen tallennus 3–4 inkeriläiskohteessa sekä nimestys ja kielinäytteiden nauhoittaminen kautta Inkerin. Kieliaineksen tallennus- ja tutkimusmahdollisuudet olisivat ehdottomasti parhaat Inkerinmaalla, jossa ainakaan vanhempien ihmisten äidinkieleen eivät suomen yleiskieli tai venäjä ole vaikuttaneet. Siksi olisi pystyttävä lähettämään kenttätöntekijöitä Inkeriin.

Professori *Juha Pentikäisen* mielestä perinteen tutkimuksessa voitaisiin nyt panna osallistavaan tutkimustapaan eli yksilöiden ja yhteisöjen aktivoimiseen ja saamiseen mukaan tutkimukseen. Tällöin jäisivät tiukat perinteen lajirajat syrjemälle ja etualalle nousisi inkeriläisen identiteetin tutkiminen. Inkeriläisten identiteettitutkimuksessa olisi mielenkiintoista testata termiparia ”imported ethnicity –

transformed ethnicity”. Suurin osa inkeriläisistähän on viettänyt lyhyemmän tai pidemmän ajanjakson Inkerin alueen ulkopuolella.

Ruotsissa on menossa sinne muuttaneiden inkeriläisten muistitiedon ja elämänkertojen tallennus ja tutkiminen Upsalan yliopistossa. Suomessa voitaisiin tehdä vertailevaa tutkimusta niiden inkeriläisten välillä, jotka ovat a) muuttaneet Suomesta edelleen Ruotsiin b) ovat jääneet Suomeen c) ovat menneet Viroon d) ovat menneet Karjalaan e) ovat jääneet Siperiaan f) ovat palanneet takaisin Inkerinmaalle. Olisi mielenkiintoista pyrkiä tekemään kenttätöitä yhdessä inkeriläisten tutkijoiden ja opiskelijoiden kanssa.

FL *Pekka Nevalainen* kertoi väestönsiirroissa vuosina 1943–44 Suomeen saapuneiden inkeriläisten sopeutumisesta 1940-luvulla. Tutkimukseen on ollut mahdollista käyttää sellaisia ennen suljettuina olleita aineistoja kuten valtiollisen poliisin ja ulkoasiainministeriön dokumentit.

Suomen viranomaisille väestönsiirrot olivat ensin nimenomaan työvoimakysymys. Sotatoimien kiihtyessä sai toiminta enemmänkin humanitäärisen sävyn. Suomeen sopeutuminen oli helpointa keski-ikäisille kolhoosiyöntekijöille. Mutta noin 2/3 inkeriläisistä oli kalastajia, joista vain muutama pääsi omaan ammattiinsa ja näin sopeutuminen vaikeutui.

Syksyllä 1944 olivat monet inkeriläiset halukkaita palaamaan takaisin kotiin. Suomeen jääneistä noin puolet (yli 4000) siirtyi Ruotsiin 1950-luvun loppuun mennessä. Olo Suomessa tuntui turvattomalta ja pelättiin pakkopalautuksia. Vasta 1950-luvulla inkeriläisille ryhdyttiin myöntämään kansalaisoikeuksia ja tasavertaista asemaa muihin suomalaisiin nähden.

FT *Olavi Koivukangas* kertoi johtamansa Siirtolaisuusinstituutin pyrkimyksestä monitieteisen muuttoliiketutkimuksen koordinointiin ja alan yhteistyön kehittämiseen. Monitieteinen näkökulma tulisi

pitää esillä ja rohkeasti tarttua vaikeisiin tutkimustehtäviin. Inkeriläisten historia on muuttoliikkeiden historiaa, ja olisi-kin suotavaa, että tiedot eri tutkimusprojekteista saataisiin Siirtolaisuusinstituutin ylläpitämään tutkimusrekisteriin.

Nyt käynnissä olevista tutkimuksista Koivukangas mainitsi toimitussihteeri Helena Miettisen inkerinsuomalaisten muistelmien keräämisen esim. Kanadassa ja Australiassa asuvia inkeriläisiä haastatteleamalla. Toisena esimerkkinä hän mainitsi FT Alpo Juntusen tutkimuksen Inkeristä vuosina 1820-1860 Jakutiaan, Itä-Siperiaan, muuttaneista. Tulevassa tutkimuksessa olisi tärkeää saada aikaan kokonaisuus Inkerinmaan alueen koko väestöstä alkaen demografisista lähtökohdista.

Eestin inkeriläisten liiton puheenjohtaja *Rudolf Pakki* kertoi, että Inkerin Suomalaisen Liitto on rekisteröity virallisesti Virossa maaliskuussa 1989. Näin tutkimuksiin liittyviä asioita voidaan hoitaa suoraan liiton kanssa ja siten välttää ylimääräistä byrokratiaa. Yhteistyön aloittamiseksi olisikin laadittava luettelo siitä, mitä halutaan tutkia ja millä seuduilla. Paikallisia asukkaita voitaisiin haastatella omilla asuinpaikoillaan ja lähettää haastattelut radion kautta, jolloin suomalaisen tutkijan tarvitsisi ainoastaan nauhoittaa lähetystäällä Suomessa. Haastattelujen metodiikka voitaisiin sovittaa suomalaisten tutkijoiden tarpeiden mukaan. Näin inkeriläis-

ten omien yhdistysten avulla tavoitettaisiin esim. kesätapahtumien yhteydessä ihmisiä, jotka ovat halukkaita kertomaan kokemuksistaan.

Suomen ja Neuvostoliiton välisen tiede- ja teknillisen yhteistoimintakomitean apulaispääsihteeri *Olli Perheentupa* sanoi Neuvostoliitossa viime aikoina tehdyn hyvin merkittäviä päätöksiä kansallisissa puitteissa kielen ja kulttuurin elvyttämiseksi. Kansainvälisessä arktisten alueiden tutkimuksen kokouksessa Leningradissa joulukuussa 1988 on päästy periaatteessa sopimukseen siitä, että kaikki mukana olleet maat avaavat alueensa muiden maiden tutkijoiden kenttätyölle. Tämä laaja tutkimusverkosto on vielä organisointivaiheessa.

Tämän seminaarin jälkeen yhteistoimintakomitean humanististen alojen työryhmät kokoontuvat pohtimaan ehdotettuja konkreettisia toimenpiteitä. On tuotu esiin myös sellaisia tutkimusintressejä, joiden tyydyttäminen edellyttää perinteisten akateemisten lähestymistapojen ylittämistä. Vaikka inkeriläisten kieli- ja kulttuuri- muotojen sekä historian tutkimuksessa akateemisen ja kansalaistieteen intressit saattavat yhdistyä varsin luontevalla tavalla, on tutkimuksen aina kuitenkin täytettävä akateemiset kriteerit.

Tiivistelmän SKS:n muistiosta laatinut Taimi Sainio.

The making of Finnish Culture in Transition

Call for Papers

The Planning Committee for a scholarly conference called "**The Making of Finnish America: An Ethnic Culture in Transition**" invites all interested parties to submit proposals for papers to be read at the Conference to be held at the University of Minnesota, Minneapolis-St. Paul, March 28–29–30, 1991.

Three earlier conferences (Duluth, 1974; Toronto, 1979; Turku 1984) focused primarily on Finnish emigration/immigration, immigrant institutions, and the interaction between Finnish American institutional life and American society. They were followed by two USA/Finland "Reunion of Sisters" conferences (USA, 1986; Finland, 1987) that considered Finnish American and Finnish women's issues from both historical and contemporary perspectives.

The forthcoming conference will move on to new ground by charting the transformation of Finnish immigrant culture and ethnic identity over a period of three generations: the transition of Finnish immigrants and their descendants into contemporary Finnish Americans.

It will consider these questions in relation to the changing relationship of Finnish Americans to the dominant culture of the host society and the continuing influence of Finnish "Old World" culture and modern Finland. We invite papers based on research from the perspectives of various disciplines.

Two central themes are proposed for the Conference:

Theme 1: The second generation experience as the "bridge" in the transition from immigrant culture to Finnish American culture.

- What was the effect of growing up in immigrant homes and immigrant institutions? What was the impact of schooling, of the work place and immersion in American culture? How did this differ in rural and urban environments? What are the links to Finland, its language and culture? Were there distinct experiences as between men and women? What of upward social mobility, of participation in labor movements and politics, of attitudes to the church and religion? What was the impact of World War II? Did the second generation acknowledge and assert its ethnic identity? What seems to be common to the total second generation experience?

Theme 2: Who are the Finnish Americans?

- How has Finnish America expressed, retained and disseminated Finnish American culture between generations and among communities and regions? How is this expressed in the life cycles of individuals and families, in Finntowns and contemporary Finnish American communities? How does Finnish American ethnic culture relate to American high culture and popular culture? What has been the effect of post-war immigration from Finland? Can we define a relationship between Finnish America and modern Finland?

Papers should take into account the purpose of the Conference and be directed toward one of the above themes. Proposals of not more than two pages should be submitted before the end of February 1990 together with a brief summary of biographical information. Mail all proposals to:

Conference Planning Committee
PO Box 12804
New Brighton, MN 55112, USA

Final selection of papers (for presentation of 25 minutes) will be made by the end of March 1990. Presenters will be asked to extend and edit their papers for publication.

Conference Planning Committee:

Michael Karni, Matti Kaups, Timo Riippa, Carl Ross, Roberta Gladowski, Marianne Wargelin in association with the Scandinavian Department, Department of History, American Studies Program and Immigration History Research Center of the University of Minnesota.

MAASSAMUUTTO JA YHDENTYVÄ EUROOPPA
4. maassamuuttosymposium
19.–21.11.1990, Turku

Maanantai 19.11.

- 10.00 Ilmoittautuminen alkaa
 13.00 **Symposiumin avaus**
Seutukaavajohtaja Raimo Narjus
 13.15 **Valtiovanhan tervehdys**
 13.45 **Euroopan yhdentymisen alue- ja väestörakenteelliset haasteet pienille valtioille**
Professori Michel Poulain, Louvain, Belgia (in English)
 14.30 **Kahvi**
 15.00 **Työvoiman liikkuvuus ja Euroopan yhdentyminen**
Dr. Anders Rosdahl, Copenhagen (in English)
 15.30 **Pystyykö Suomi vastaamaan yhdentyvän Euroopan asettamiin alue- ja väestöpoliittisiin haasteisiin?**
Dosentti Paavo Okko
 16.00 **Maassamuuton ja maastamuuton seuraukset yhdentävässä Euroopassa**
Apul.prof. Tom Sandlund
 16.30 **Keskustelu**
 17.00 **Työryhmien järjestäytyminen**
 17.30 **Päivällinen**
 19.00 **Vastaanotto:** Eurooppa-Instituutti, Turku
 20.30 Vapaamuotoinen ohjelma: lenkki + sauna
 Illanvietto Hotelli Rantasipi Ikituurissa

Tiistai 20.11.

- 08.30 **Poster-näyttely.** Tutkijat esittelevät lyhyesti hankkeitaan ja tuloksiaan hotellin aulassa. Samassa yhteydessä pidetään maassamuuttoa kuvaava näyttely.
 09.30 **Suomessa vuosina 1975-1990 tapahtuneet muuttoliikkeet ja tutkimustilanne**
Johtaja Olavi Koivukangas
 10.00 **Maassamuutto ja rakennemuutos – Suomi ja muu Pohjola**
Tutkija Jouni Korkiasaari
 10.30 **Kahvi**
 11.00 **Suomen aluerakennevaihtoehdot ja Euroopan yhdentyminen**
Osastopäällikkö Erkki Laatto
 11.30 **Suomen työpaikkojen alueittainen kehitys ja Euroopan yhdentyminen**
Kansliapäällikkö Pertti Sorsa
 12.00 **Komentointi ja keskustelu**
Kansanedustaja Osmo Soininvaara; YTT Pertti Rannikko, Joensuun yliopisto
 12.45 **Lounas**
 14.00 **Suomalainen identiteetti ja Euroopan yhdentyminen**
Kirjailija Johannes Salminen
 14.30 **Metsäsuomalaiset ja Euroopan yhdentyminen – häviävätkö kylät ja maaseutukulttuuri muutoksen myllerryksessä?**
Tohtori Ismo Söderling
 15.00 **Keskustelu**
 15.15 **Kahvi**
 15.45 **Työryhmyöskentely jatkuu**
 18.00 **Päivällinen**
 20.00 **Vastaanotto Siirtolaisuusinstituutissa**

Keskiviikko 21.11.

- 08.30 **Euroopan integroitumisen vaikutukset kansallisiin kehitysmahdollisuuksiin**
Dosentti Esko Antola
- 09.00 **Euroopan integraatio – uhka suomalaisuudelle?**
Kirjailija Jouko Tyyri
- 09.30 **Komentointi ja keskustelu**
Dosentti Martti Häikiö
- 10.15 **Kahvi**
- 10.45 **Työryhmätyöskentely jatkuu**
- 12.00 **Lounas**
- 13.00 **Työryhmäraporttien esittely, á 10 min.**
- 14.30 **Työryhmäraporttien yhteenveto, katse tulevaisuuteen ja päätöskeskustelu**
- 14.50 **Päätössanat**
Kansleri Olavi Granö

Työryhmät:

- Euroopan integraation heijastukset muuttoliikkeeseen.**
Koordinaattori: apulaisprofessori Tom Sandlund. Työryhmäalustaja: Erikoissuunnittelija Ilkka Mella, sisäasiainministeriö.
- Väestön demografinen kehitys ja maassamuutto.**
Koordinaattori: toimistopäällikkö Mauri Nieminen. Työryhmäalustaja: professori Tapani Valkonen.
- Muuttoliike ja alueellinen erilaistuneisuus 1990-luvulla.**
Koordinaattori: seutukaavajohtaja Raimo Narjus. Työryhmäalustaja: tutkija Markku Roto.
- Muutto, pendlaus, etätyöskentely tulevaisuuden liikkumisvaihtoehtoina.**
Koordinaattori: tohtori Erkki Tervämäki. Työryhmäalustaja: yli-insinööri Pentti Lehtonen.
- Muuttoliiketutkimus – uutta tietoa vai vanhan toistoa.**
Koordinaattori: tohtori Ismo Söderling. Työryhmäalustaja: professori Mikko A. Salo.
- Väki vähenee. Mistä tulevaisuuden työvoima?**
Koordinaattori: tutkija Jouni Korkiasaari. Työryhmäalustaja: tohtori Hannu Katajamäki. Kommentaattoreina SAK:n ja STK:n edustajat: SAK/nimeämättä, STK/Jaakko Koskimies.
- Miten Suomen yhteiskuntapoliittisessa päätöksenteossa on varauduttava Euroopan integraatioon?**
Koordinaattori: johtaja Olavi Koivukangas. Työryhmäalustaja: avoin.
- European Integration and (Labour Force) Migration.**
Coordinator: Bureau Chief Ilse Koli. (Tämän kansainvälisen työryhmän teemat ja tavoitteet työstetään yhdessä työministeriön edustajien kanssa.)

Osanottajilla on mahdollisuus esittää ns. spontaani paperi valitsemassaan työryhmässä. Samoin symposiumin yhteydessä järjestettävä tutkimushankkeiden ja -tulosten posternäyttely on avoin. Tiedustelut ja ennakkoilmoittautumiset voi osoittaa:

Siirtolaisuusinstituutti/
tutkimussihteeri Ismo Söderling
Piispankatu 3, 20500 Turku
Puh. 921-313 915.

Robert C. Ostergren, A Community Transplanted. The Trans-Atlantic Experience of a Swedish Immigrant Settlement in the Upper Middle West, 1835–1915. Uppsala 1988, p. 400.

Wisconsinin yliopiston maantieteen apulaisprofessori Robert C. Ostergren selvittää teoksessaan sitä, miten muuttoliike yhdestä ruotsalaiskunnasta yhdelle alueelle on vaikuttanut yhtäältä lähettävän yhteisön ja toisaalta vastaanottavan yhteisön elämään. Hän rakentaa analyysillään ketjun taaleinmaalaisesta Rättvikin kunnasta Keski-Minnesotassa sijaitsevaan Isanti Countyyn (osittain myös Etelä-Dakotan Clay Countyyn).

Kyseessä on siis *case study*, mutta Ostergren sijoittaa käsittelynsä laajempaan muuttoliiketu- kista käsittelevään kontekstiin. Näin hän kykenee valitsemansa näkökulman puitteissa tekemään perusteltuja päätelmiä siirtolaisten elämänkaaresta sekä muuttoliikkeen aiheuttamista taloudellis-yhteiskunnallisista muutoksista. Kyseessä oli maatalousyhteisöstä toiseen maatalousyhteisöön muutto, joka alkuvaiheissaan oli hyvin suku- ja perhekeskeistä. Kulttuurimaantieteilijänä Ostergren tarkastelee Rättvikin ja Isanti Countyn elinolosuhteita maalaiselämän kannalta, ts. millaisia taloudellisia mahdollisuuksia maanviljely tarjosi, miten se vaikutti asuinpaikan valintaan, yhdistystoimintaan jne.

Vuoteen 1890 mennessä Rättvikistä muutti Amerikkaan hiukan alle 1 000 henkilöä, ja suunnitteen puolelta heistä asettui yllämainittuihin kahteen countyyn. Sen jälkeen muuttoliike oli leimallisemmin yksittäisten henkilöiden muuttoa; tekijä ei kiinnittä heihin enää vastaanlaista huomiota vaan muotoilee tutkimuksensa nimenomaisesti pysyvän perhesiirtolaisuuden näkökulmasta. Siirtolaisella on Ostergrenin konstellaatioissa kaksi maailmaa: siirtolaisyhteisö ja ympärillä oleva Amerikka. Teoreettisesti pitäisi juuri Ostergrenin kysymyksenasettelussa puhua myös siirtolaisen kolmannesta maailmasta, kotimaasta, joka muodostaa sekä fyysisen että mentaalisen linkin "atlanttisessa ketjussa".

Ehkä uusinta näkökulmaa Ostergrenin tutkimuksessa edustaa juuri lähtöalueen (Rättvik) tarkastelu siinä vaiheessa, kun muuttoliike on jo tapahtunut tosiasia, ts. minkä jäljen siirtolaisuus jätti kotiseutuun ja niihin ihmisiin, jotka eivät koskaan mihinkään muuttaneet. Siksi olisi perusteltua puhua myös kolmannelle maailmalle. Ostergren valottaa näet hyvin monipuolisesti lähtöalueiden-titeettiä, joka siirtolaisuustutkimuksessa on jäänyt varsin vähälle. Tähän liittyen hän sisällyttää käsitteilynsä uusia innovaatioita, joita siirtolaisuus ja

Isanti Countyn esimerkki aikaansaivat Rättvikissä (esim. uskonnolliset ja raittiusyhdistykset). Palanneiden siirtolaisten panosta yhteydenpitäjänä olisi ollut syytä analysoida laajemmin, vaikkei heidän osuutensa ollut tutkimuksen mukaan kuin kymmenesosa lähteneistä.

Pysyväksi osoittautunut "maanviljelyssiirtolaisuus" osoittautuu luonteeltaan konservatiiviseksi: ruotsalaisuus ja vanhat tavat säilyivät Minnesotassa kauemmin kuin konsanaan Rättvikissä, koska siirtolaisyhteisö pysyy pitkään melko eristyneenä ulkomaailmasta. Tämä kuuluu Ostergrenin tutkimuksen mielenkiintoisiin tuloksiin, joita leimaavat päätelmien teko yksilöjen näkökulmasta, mutta toisaalta niiden kytkeminen muuttoliikkeen yleiseen ketjuluonteeseen koko lähettävän ja vastaanottavan yhteisön tasolla. Tutkimus tuo näin ollen uuden näkökulman: kahden tilan (Rättvik/Isanti County) välisen kiinteän yhteyden vuosikymmenestä toiseen siten, että kumpikin vaikuttaa koko ajan toisiinsa. Linkki ei katkea missään vaiheessa vaan muuttoliikkeen prosessimaisuus pitää vuorovaikutuksen dynaamisena melko pitkälläkin aikavälillä.

Toisaalta kyseessä on yksittäistapaus, joten jatkossa olisi mielenkiintoista nähdä vastaavanlaisia tutkimuksia alueista, jotka ovat demografisesti toisenlaisia (esim. urbaanisia). Ostergrenin tutkimus avaa joka tapauksessa mahdollisuuksia muuttoilmion totaalisempaan käsittämiseen sekä aika- että erityisesti tila-akselilla.

Keijo Virtanen

Terry G. Jordan and Matti Kaups, The American Backwoods Frontier; An Ethnic and Ecological Interpretation, Baltimore 1989, p. 340.

Two cultural geographers, Terry G. Jordan from the University of Texas, Austin, and Matti Kaups, from the University of Minnesota, Duluth, have co-written a publication partly in commemoration of the 350th anniversary of the founding the "New Sweden" Colony in Delaware, celebrated last year on both sides of the Atlantic Ocean.

New Sweden existed as an independent colony only for 17 years, but the influence of this early settlement in North America has been in many ways important. The main thesis of the authors is that the Nordic settlers of the Delaware Valley made a significant Northern European contribution to the development of American backwoods culture. The principal agents of this were the ethnic Finns who formed a substantial part of the population of New Sweden, especially the eastern or Savonian and Karelian Finns. The contributions of the eastern Finns – in the spirit of the *Kalevala* – exceeded in importance those of the highland Britishers, the Scotch-Irish etc. The log cabin and worm fence, the steel ax and hunting rifle, high mobility and shifting cultivation have strong northern European origins, especially via the Savo-Karelian colonial immigrants.

Another thesis of Jordan and Kaups is that the next most significant contributors to the backwoods after the Finns were the eastern woodland Indians, in particular the Delaware tribe. After the "Fenno-Indic" contributions come to British and especially Scotch-Irish. In general the authors consider the origins of American pioneer culture to be a mingling of Swedish, Finnish and Delaware Indian culture.

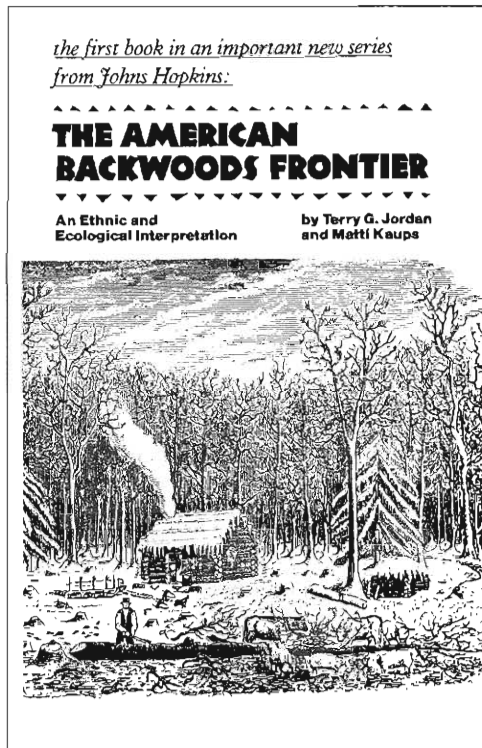
A number of other studies confirm the authors' view that a substantial proportion of the early population of the Delaware Valley was Finnish – or to be more precise – Savo-Karelian. Being only a general historian and not an ethnologist, however, I cannot help wondering if the available surviving documents provide adequate source material for extensive conclusions to be drawn about the superiority of "Fenno-Indic" contribution to American backwoods culture.

In the use of Finnish literature there is an inaccuracy on page 56: "One of the families reputedly from Pohjanmaa, the Mårtenssons of Vaasa, would generations later produce a signer of the American Declaration of Independence, John Morton". However, the reference source cited is Akseli Rauanheimo, "Rautalammin lahja Amerikkalle" (a gift of Rautalampi to America), *Kansanvalistusseuran Kalenteri 1921*, which suggests that the Mortenson family came from Rautalampi, Savo. There were obviously two Morten Mortensons in the colony. But in default of more

reliable information, the only contemporary source, the old Wicaco church records, state merely that John Morton's great-grandfather Morten Mortenson was born in Finland (about 1606.)

Overall, however, this well edited and illustrated book by Jordan and Kaups is a courageous contribution in the field of cultural geography to the description and interpretation of the transition of Nordic frontier culture to a new continent, its adaptation to new surroundings and interaction and fusion, not only with other European influences, but also with the Indian way of life, resulting as a frontier culture that swept successfully across the forested parts of North America.

Olavi Koivukangas

Saapuneita julkaisuja/ Publications received

Muuttoliikekirjallisuus

- Björkegren, Inger:** Flyktingar från Vietnam. En rapport om Vietnamflyktingarnas situation i Sverige. Statens invandrarverk, 1988. 53 s.
- Elomaa, Jarmo (toim.):** Inkerin bibliografia. Luetelo vatjalaisia, inkerioisia ja Inkerin suomalaisia käsittelevästä kirjallisuudesta. Castrenianumin toimitteita 22. Helsinki 1981. 126 s.
- Fredman, Markku & al.:** Olkeutta ulkomaalaisille. Helsinki 1989. 205 s.
- Gambino, Richard:** Blood of my Blood. The Dilemma of Italian-Americans. USA. 388 p.
- Hetta, Pertti & Kokkonen, Pekka:** Poroluu-projekti, raportti I. Lapin läänin aikuisväestön asennoituminen alueen etnisiin vähemmistöryhmiin. Lapin korkeakoulu, kasvatustieteiden osasto 1986. 128 s.
- Hulten, Britt & al.:** Journalister, invandrare, flyktingar. Stockholm 1988. 194 s.
- Jaakkola, Magdalena:** Suomalaisen suhtautuminen ulkomaalaisiin ja Suomen ulkomaalaispolitiikkaan. Työministeriö, Siirtolaisuustutkimuksia 21. Helsinki 1989. 155 s.
- Jordan, Terry & Kaups, Matti:** The American Backwoods Frontier. An Ethnic and Ecological Interpretation. USA 1989. 340 p.
- Karjalainen, Elli:** Migration and Regional Development in the Rural Communes of Kainuu, Finland in 1980–85. Academic Dissertation. Oulu 1989. 89 s.
- Karni, Michael G; Koivukangas, Olavi; Laine, Edward W. (eds.):** Finns in North America. Proceedings of Finn Forum III, 5.–8.9.'84, Turku, Finland. Siirtolaisuusinstituutti, Migration Studies C9. 528 p.
- Kippola, Anna-Kaarina (toim.):** Tuntematon pakolainen. Helsinki 1989, 240 s.
- Kohtauspaikkana Suomi.** Pakolaistyötä käytännössä. Helsinki 1989. 223 s.
- Koistinen, Anne:** Pohjoismaiset pakolaistutkimukset. Virikkeitä suomalaiseen tutkimustoimintaan. Sosiaali- ja terveysministeriö, suunnitteluos. Julkaisuja 4:1988. Helsinki 1989. 184 s.
- Kunz, Egon F.:** Displaced Persons. Calwell's New Australians. Australia 1988. 285 p.
- Lampén, Ernst:** Värmlannin matka. Suomalaisuutta vainuamassa Värmlannin metsissä. Helsinki 1925. 242 s.
- Liebkind, Karmela:** Me ja muukalaiset – ryhmärajat ihmisten suhteissa. Helsinki 1988. 150 s.
- Miles, Robert:** Racism. Kent 1989. 158 p.
- Nilsson, K.F.:** En emigrants minnen från Amurbo-lagets expedition. Övertryck ur Terra 1922 och Särtryck ur Geografiska Sällskapets i Finland tidskrift 1922. Helsingfors 1923.
- Ornbrant, Birgitta (red.):** Muslimiska kvinnor i Norden. Delegationen för invandrarforskning, rapport 11. Stockholm 1989. 153 s.
- Ostergren, Robert C.:** A Community Transplanted. The Trans-Atlantic Experience of a Swedish Immigrant Settlement in the Upper Middle West, 1835–1915. Studia Multiethnica Upsalensia 4. Uppsala 1988. 400 p.
- Pasila, Ulla:** Porin muuttoliike 1985. Porin kaup-
pungin tutkimuksia 73/1987. 69 s.
- Paulaharju, Samuli:** Ruijan äärimmäisillä saarilla. 2. painos, Porvoo 1968. 143 s.
- Pioneering in Pelkie.** Compiled by the Sturgeon Valley Historical Society. Pelkie 1985. 160 p.
- Pitkäranta, Merja:** Lapsiperheiden lähtömuutto Uudestakaupungista vuosina 1985–87. Maantieteen pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto 1988. 87 s.
- Reedley Finnish Relief Committee.** Vol. II, Part II. April 23, 1945–June 7, 1949. The translations and editing by Frank Stohl 1986. P. 75–176.
- Roberts, Barbara:** Whence They Come. Deportation from Canada 1900–1935. Ottawa 1988. 246 p.
- Rolle, Andrew F.:** The Immigrant Uppraised. Italian Adventures and Colonists in an Expanding America. Oklaholma 1970. 391 p.
- Ryökäs, Merja:** Paluumuutto. Mikkelin seudulta vuosina 1974–1976 muuttaneiden paluuhalukkuus ja -mahdollisuudet. Helsingin kauppa-
keakoulun julkaisuja M-30. Mikkelin 1988. 57 s.
- Siirtolaisuusasiain neuvottelukunnan mietintö XII.** Suomen maahanmuutto- ja ulkomaalaispolitiikka. Betänkande XII avgivet av delegationen för migrationsärenden. Finlands invandrings- och utlänningspolitik. Komiteamietintö/Kommittébetänkande 1988:41. Helsinki 1989. 194 s.
- Saressalo, Lassi & Olsen, Venke (toim.):** Bibliografia kveeneistä. En kvänsk bibliografi. Kulturhistorie nr. 10, Universitetet i Tromsö, 1987. 51 s.
- Siirtokarjalaisten tie I.** Turku 1970. 1419 s.
- Skarderud, Anne Lise (red.):** Finnskogen/Finnbygden "en gräns av annat slag...". Malung 1987. 88 s.
- Suomi Konferenssin Vuosikirja/Suomi Conference Yearbook 1989.** Finnish Special Interest Conference Evangelical Lutheran Church in America/Canada. Toim. E. Olaf Rankinen. New York Mills. 216 s.
- Tommola, Esko:** Uuden maan rakentajat. New Yorkin suomalaisten tarina. Keuruu 1989. 368 s.
- Wargelin, Raymond W.:** Suomi Synod Ministe-

rium (1890–1962) and Theological Bibliography. A Guide to Research Sources. Río Rancho, New Mexico, 1988. (Copy) 73 p.

Warwaruk, Larry: Red Finns of Coteau. USA 1984. 108 p.

Wheeler, Thomas C. (ed.): The Immigrant Experience. The Anguish of Becoming American. USA. 212 p.

The Eighth Nordic Demographic Symposium. June 1986, Gilleleje Denmark. Scandinavian Population Studies 8. The Nordic Demographic Society, Copenhagen 1988. 346 s.

Etelä-Pohjanmaan historia IV I. Isostavihasta Suomen sotaan 1700–1809. Vaasa 1948. 764 s.

Joppien, Rudiger & Smith, Bernard: The Art of Captain Cook's Voyages. Volume one. The Voyage of the Endeavour 1768–1771. Singapore 1985. 247 p.

Kolari, Risto: Ammatillinen liikkuvuus Suomessa. Occupational Mobility in Finland 1975/1980/1985. Tilastokeskus, Tutkimuksia 160. Helsinki 1989. 189 s.

Kosonen, Mauno & Tervämäki, Erkki: Kommunikaatioyhteiskunnan aluejärjestelmä. Kuopion asema kansainvälistyvässä Suomessa. Helsingin yliopiston maantieteen laitoksen julkaisuja, Sarja B 34. Helsinki 1989. 53 s.

Kotilainen, Lauri: Hyvä lehtijuttu – kirjoittajan opas. Juva/Porvoo 1989. 195 s.

Kuparinen, Eero (toim.): IX Suomalais-neuvostoliittolainen yhteiskuntahistorian symposiumi Moskovassa 24.–28.11.1986. Turun Historiallinen Arkisto 43. Tammissaari 1988. 185 s.

Kuparinen, Eero (toim.): Työ tekijäänsä kiittää.

Muut julkaisut

Pentti Virrankoski 60 v. 20.6.1989. Turun Historiallinen Arkisto 44. Tammissaari 1989. 379 s.

Nordic Seminar on Empirical Life History, Analysis and Panel Studies. Stockholm, November 25 to 27, 1987. Nordisk statistik sekretariat, Teknische rapporter 46. 408 s.

Peräsalo, Ilkka (toim.): Tiede tiedotusvälineissä. Vammala 1989. 125 s.

Proceedings of the Third Finnish-Soviet Seminar on Demography. Jyväskylä, June 10–13, 1987. Suomen Väestötieteen Yhdistyksen julkaisuja. Helsinki 1989. 250 p.

Rakennemuutos ja alueellisesti tasapainoinen kehitys. Luonnos väestö- ja työpaikkasuunnitteen vuoteen 2000. Sisäasiainministeriö, Aluepoliittisia tutkimuksia ja selvityksiä 1989:2. Helsinki 1989. 143 s.

Steele, Paul, T.: Tamarack Town, Mines, People, Places. Calumet 1982. 95 p.

Suvulta suvulle. Karjalan Sivistysseuran viisikymmenvuotisjuhlaulkaisu 1906–1956. Valkeakoski 1956. 141 s.

Wetterholm, Claes-Göran: Titanic. Båtdokumentationsgruppen. Uddevalla 1988. 295 s.

Yakey, David: Demography. The Study of Human Population. USA 1985. 352 p.

Yli-Jokipii, Pentti: Centenary Bibliography of Papers Published in the Journals of the Geographical Society of Finland, by topic, 1888–1987. Reprint from Fennia 166:1 (1988). Turun yliopiston maantieteen laitoksen julkaisu 120. 285 p.

Uutta tietoa amerikansuomalaisten historiasta/ New Sources of Information about Finnish-American History:

Michael G. Karni, Olavi Koivukangas, Edward W. Laine:

Finns in North America. Proceedings of Finn Forum III, 5-8 September 1984, Turku, Finland. Migration Studies C 9. Turku 1988, 542 p.

Olavi Koivukangas:

Delaware 350. Amerikansiirtolaisuuden alku. Amerika-emigrationens början. The Beginning of Finnish Migration to the New World. Turku 1988, 84 p.

Orvo Bogdanoff, Ismo Söderling:

"Minulla on niin ikävä...". "Jag har så ledsamt...". "I feel such a longing...". Amerikansuomalaisten postikorttien näyttelyjulkaisu. Amerikafinländarnas postkortsutställningskatalog. Finnish-American Postcards Exhibition Catalog. Turku 1988, 128 p.

Jouni Korkiasaari:

Suomalaiset maailmalla. Suomen siirtolaisuus ja ulkosuomalaiset entisajoista tähän päivään. Turku 1989, 180 s.

Hinnat/Prices:

• Finn Forum 1984, Finns in North America	100 FIM	US\$ 20
• Delaware 350	70 FIM	US\$ 15
• Postikorttijulkaisu/Postcards Exhibition Catalog	90 FIM	US\$ 18
• Suomalaiset maailmalla	100 FIM	US\$ 20

Yhteensä/Total 360 FIM US\$ 73

The discount price for the four books is 300 FIM US\$ 63

Please, add 15 % for postage and handling

Tilaukset/Orders:

Siirtolaisuusinstituutti/
Institute of Migration
Piispankatu 3
20500 Turku, Finland